

Победоносна црква

*Троделни приручник
приређен према делима
Ричарда Вурмбранда,
Џона Пајпера и
Милтона Мартина*



Наслов оригинала:

Originally published in English under the title

The Triumphant Church

A three-part study from writings of Richard Wurmbrand,
John Piper & Milton Martin

Copyright © 1999 by The Voice of the Martyrs.

For more information on today's persecuted church and
how you can help, contact:

The Voice of the Martyrs, Inc.

Serbian Edition © 2013 by OM EAST, The Voice of the Martyrs
All rights reserved.

1

1

Сва права придржана.

Ниједан део ове књиге не сме се умножавати, складиштити, нити преносити ни у каквом облику нити на било који начин – електронски, механички, фотокопијама, снимањем, нити другачије – осим при писаним освртима у кратким цитатима, без претходне писмене дозволе издавача.

Уколико није другачије назначено, библијски цитати узети су из Библије – Свето писмо Старога и Новог завета; Превео стари завет: Ђура Даничић; Превео Нови завет: Вук Стеф. Карацић; издање Библијског друштва, Београд; UBS – EPF 1990 – 5 – 043; ревидирано издање; PDF press; sion.net

Садржај

1. Припрема за службу у илегалној цркви 5
Пасџор Ричард Вурмбранд
2. Страдање: жртва хришћанског хедонизма 39
Џон Пајџер
3. Прогон – општи нацрт за проучавање
и презентацију 79
Милџон Марџин

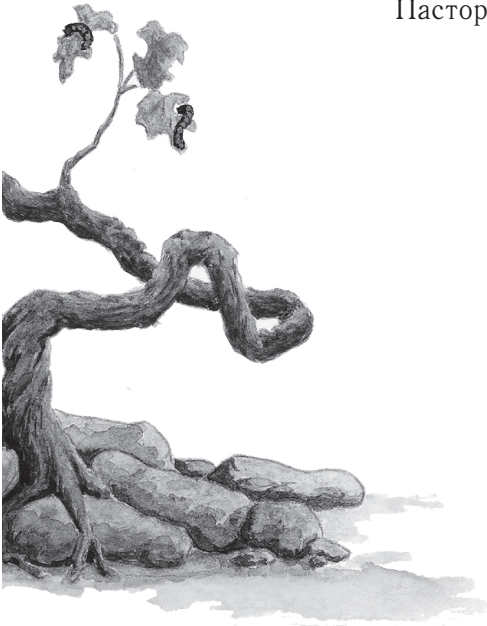




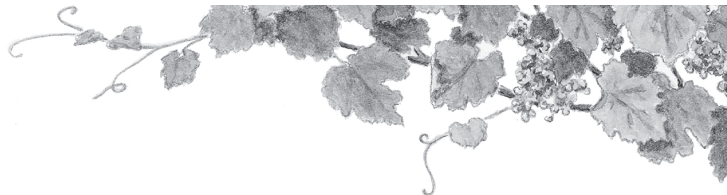
1

Припрема за службу у илегалној цркви

Пастор Ричард Вурмбранд







Уводна реч

Насупрот томе што би неко могао да мисли, ова књига није нека мини брошура о уређењу неког тајног хришћанског друштва које се зове “илегална црква”. Ово је само далековидан поглед на Цркву; поглед човека чија су искуства из затвора, пасторска служба и дуги низ година проповедничког рада учинили тако много, да свет може да се упозори на опасност безбожног комунизма.

Делима Ричарда Вурмбранда није потребан увод. Искрена су, отворена и продорна, ретко кад остављају читаоца равнодушним на поруку коју преносе. Мало смо напора уложили у раду на уређивању овог рукописа. Неки изрази којима се аутор служи својствени су човеку који размишља као Хебреј, чита као лингвиста, моли се као апостол, а пише као пророк. Порука је кристално јасна.

Ако је оно што неке хришћанске вође говоре истина, онда ће хришћани, пре или касније, морати да се суоче с два избора: или ће морати да направе друштвено-политички компромис с антихришћанским силама, или да навуку на себе гнев контролисаних политичко-верских хијерархија. Вурмбранд је у овом случају у праву – **Морамо да се припремимо већ сада.**

Будући да су ова два избора већ постављена пред људе у многим деловима света, немамо разлога да верујемо да ће подручја на којима ми живимо остати нетакнута. Све што су они искусили, ни ми нећемо избећи. Припремимо се онда, као хришћани, већ сада, и учинимо све да својој деци оставимо јасан пример ако ред дође на њих.

Издавач



Припремимо се за службу у илегалној цркви већ сада

“А Ананија одговори: Господе! Ја чух од многих за тог човека колика зла почини светима Твојим у Јерусалиму; А Господ му рече: Иди, јер ми је он суд избрани да изнесе име моје пред незнабошце и царе и синове Израиљеве. А ја ћу му показати колико му ваља пострадавати за име моје.” (Дела 9,13.15.16).

Колико ја знам, на свету не постоји ниједна академија, библијска школа или теолошки факултет који имају колегиј о илегалној цркви. Али зато ћеш тамо вероватно учити о сабелијанизму и о аполинаризму. Пет минута након што дипломираш, заборавићеш их. Вероватно никад у животу нећеш наићи на неког сабелијанца или аполинарца. Учимо и о Коптској цркви и о знаним и незнаним малим сектама с којима се вероватно никад у животу нећемо срести. А илегална црква делује у једној трећини света; припадају јој људи којима никад није било ни на крај памети да ће једном бити део такве, тајне цркве. Док се Америка бавила “Вотергејтом” (*Watergate*), комунисти су преузели власт у петнаест земаља. Истовремено ислам и хуманизам стичу све већи утицај и моћ. Хришћански пастори морају да знају како изгледа илегална црква и шта ради. Пошто сам око сат времена разговарао с једним бискупом у Британији о раду илегалне цркве, он је рекао: “Опростите, али ви говорите о мом хобију; веома сам заинтересован за



црквену архитектуру. Хоћете ли, молим вас, да ми кажете користи ли илегална црква готски стил при градњи?”

Кад бих ти рекао ко је био тај бискуп, запрепастила би те већ и сама помисао да човек таквог реномеа може да постави такво питање.

Илегална црква је релативно непозната. Налази се ту поред нас, у суседству, али нисмо спремни да јој се придружимо, нити смо за то оспособљени. Сваки хришћански пастор данас има цео свет за своју парохију. Стога морамо да упознамо илегалну цркву јер бисмо и ми могли да прођемо кроз трагичне околности кроз које верни пролазе у неким деловима света. Али чак и да се то не догоди, наша обвеза је да помогнемо и поучимо оне који већ живе у таквим околностима.

У исламским земљама, у комунистичкој Кини, као и у другим земљама, многи верници су постали жртве. Многи су ухапшени и многи су умрли у затвору. Тиме не можемо да се поносимо. Боље би било да смо тако добро обучени за илегални рад да нас никад не ухвате.

У рату се не дивимо толико онима који дају живот за своју отаџбину колико се дивимо херојима који натерају непријатеље да дају живот за **њихову** отаџбину. Нисам **ја** тај који треба да умре за своју земљу; **он** је тај који треба да умре за своју. Дивим се онима који знају да раде тако добро да их не ухвате. Морамо заиста да се упознамо с илегалним радом.

Припрема за страдање

Ма какве мере да предузмемо, страдање у илегалној цркви не може да се избегне – али треба да га сведемо на минимум.

Није могуће упознати илегалну цркву за кратко време. Зато те подстичем да свом синоду или деноминацији предложиш да уведу предавања о њој.

Шта се догоди у земљи када власт преузму тирани? У неким земљама терор почиње одмах, као на пример у Мозамбику и Камбоџи. На другим местима верска слобода постаје већа него

икад пре. И тако у ствари све почиње. Неки режими дођу на власт а да заправо немају стварну снагу; народ није уз њих. У тренутку доласка на власт, не морају нужно да имају формиране војне и полицијске снаге. У Русији су, на пример, комунисти одмах дали огромну верску слободу протестантима, да би уништили православце. Кад су завршили с њима, ред је дошао на протестанте. Почетно стање не траје дуго. За то време, лукаво се увлаче у цркве и постављају своје људе на челне позиције. Откривају слабости постојећих пастора. Има међу њима амбициозних људи жељних успеха; неки су ухваћени у замку љубави према новцу; други пак могу да имају неки грех који се грчевито труде да сакрију од јавности и због ког их је онда лако уцењивати. Објасне им да ће све то да објаве и тако поставе своје људе у вођство цркве. А онда у извесном тренутку почиње страховит прогон. У Румунији се све то догодило у једном дану. Сви католички бискупи послани су у затвор заједно с безброј свештеника, редовника и редовница. Затим је ухапшено мноштво пастора из свих деноминација. Многи су умрли у затвору.

Наш Господ Исус Христос рекао је Ананији да пође и потражи Савла из Тарса јер ће он бити његов илегални пастор, његов слуга у тајној цркви. Јер то је у ствари био Павле – пастор илегалне цркве. Исус га је на интензивном курсу поучио илегалном раду. Започео је речима: “А ја ћу му показати колико му ваља пострадавати...”

Припрема за илегални рад почиње изучавањем мартирологије; дакле мучеништва и страдања, али могли бисмо ову доктрину да назовемо и “страдологијом”. Александар Солжењичин у својој књизи “Архипелаг Гулаг” каже да је полиција у бившем Совјетском Савезу имала посебне курсеве из “хапсологије” – новостворене науке која је учила како обавити хапшење тако да га нико не примети. Ако су они створили нови назив, *хапсологија*, створимо га и ми – *страдологија*.

Техничку страну илегалног рада размотрићемо касније, али пре тога мора да постоји одређена духовна припрема. Да би неко постао члан цркве довољно је да верује и да се крсти.

Тако је у слободним земљама. Али у илегалној цркви то није довољно. Можеш да верујеш и да се крстиш, али нећеш бити њен члан све док не научиш да страдаш. Можеш да имаш најсилнију веру на свету али ако ниси припремљен за страдање доћи ће полиција, ухапсиће те, опалиће ти два шамара и ти ћеш признати све што траже. Према томе, у припреми за илегални рад суштински је важна **припрема** за страдање.

Хришћанина не хвата паника кад се нађе у затвору. За обичне вернике затвор је ново место на ком могу да сведоче Христа. За пасторе, затвор је нова парохија, у којој, додуше, нема добре зараде, али има огромних могућности за рад. Говорио сам понешто о овоме у својој књизи *With God In Solitary Confinement* ("С Богом у самици"). У другим књигама сам спомињао и Морсеове знакове, што је такође део обуке за илегалну цркву. Вероватно знаш да је то код којим се шаљу поруке. Помоћу ових знакова можеш да проповедаш Јеванђеље затвореницима у суседним ћелијама. Затвореници се увек смењују; једни одлазе, други долазе. Бог је многим хришћанима који су били утамничени дао привилегију да помоћу Морсеових знакова доведу Христу људе које никад нису видели. Неки су, након много година, упознали особе које су на овај начин довели Христу. Ја сам у заједничким ћелијама имао неколико група којима сам проповедао помоћу Морсеових знакова.

У црквама у слободном свету недељом ујутру звоне звона или се на неки други начин оглашава позив на богослужење. Ко жели, дође у цркву; ко не жели, не дође. Ако се неке не свиди твоја проповед једне недеље, следеће неће доћи. А ни случајно неће доћи ако пада киша. Али кад имаш затвор за парохију, онда су твоји парохијани стално с тобом. У слободном свету верници гледају на сат мислећи: *Овај проповеда већ йола ситџа. Хоће ли икад завршиити?* Али кад те ухапсе, одузму ти сат; твоји парохијани су тад по целу недељу с тобом и можеш да им проповедаш од зоре до мрака! Немају избора. У целој историји румунске или руске цркве није било толико обраћења као у затвору. Зато немој да се плашиш затвора.

Гледај на то само као на нови задатак који ти је Бог дао. Сећам се да ми је моја жена, док сам је грлио на растанку кад су по други пут дошли да ме ухапсе, рекла пре него што ћу отићи с полицајцима: “Ричарде, запамти да је писано: ‘пред краљеве и цареve изводиће вас мене ради за сведочанство њима.’” (Мк 13,9)

Ово још може да се прихвати. Али шта је са страшним мучењима затвореника? Шта ћу с тим? Хоћу ли моћи да их издржим? Е па, ако их ја не издржим, онда осуђујем на затвор других педесет или шездесет људи које познајем, јер је то оно што тирани желе од мене – да издам ближње. И тачно ту је извор те огромне потребе за припремом за страдање која мора да почне одмах. **Претешко** је припремати се за то кад си већ у затвору.

Сећам се једног случаја из Румуније када је пастор, с двадесет година службе иза себе, сагрешио с неком женом. Други пастори су расправљали о овоме и тад је речено: “Није његов грех то што је учинио то вече; околности су биле такве да није могао да се **одупре** искушењу. Проблем је у томе што за тих двадесет година, када није био овако кушан, **није** себи говорио: ‘Током пасторске службе догађаће ми се разне ствари. Између осталог, бићу кушан на сексулани грех. Кад то дође, **нећу** починити тај грех.’” Морамо унапред да се припремимо за **сваку** могућност. Морамо да се **припремимо** за страдање.

Истина о истини

Колико страдања можемо да поднесемо зависи од тога колико смо везани за његов узрок; колико нам је драго и важно то за шта страдамо.

Што се овога тиче, у комунистичким земљама смо наилазили на велика изненађења. Било је проповедника и писаца хришћанских књига који су постали издајници. Композитор најбољег зборника румунских црквених песама постао је композитор најбољих комунистичких песама у Румунији. Све

зависи од тога да ли је човек остао у сфери речи или се стопио с божанском стварношћу.

Бог је Истина. Библија је истина о Истини. Теологија је истина о истини Истине. Добра проповед је истина о истини истине о Истини. Али то није **та** Истина. Истина је само Бог. Око те истине подигнуте су скеле од речи, теологија, расправа и тумачења. У време страдања ништа од овога не помаже. Помоћ се налази само у сâмој Истини и ми морамо да проникнемо дубље кроз проповеди, кроз теолошке књиге, кроз све што представља “речи”, како бисмо се повезали с Божијом стварношћу.

Причао сам на западу како су хришћане привезивали на крстове на којима су остајали по четири дана и четири ноћи. Крстови су полагаани на под а остали затвореници су били мучени и присиљавани да врше нужду над лицима и телима распетих. Од тада ме питају: “Који ти је библијски стих помогао и окрепио те у таквим околностима!” Мој одговор гласи: “**Ниједан**. Ниједан библијски стих није ми нимало помогао.” Чисто је испразно фразирање и верско лицемерје рећи: “Овај библијски стих ме окрепљује, или тај ми помаже.” Библијски стихови сами по себи уопште нису намењени помагању. Сви знамо Псалам 23: “Господ је пастир мој, ништа ми неће недостајати... Да пођем и долином сена смртнога...”

Али док страдаш схваташ да Бог никад није овај псалам наменио окрепљењу. Господ је тај који нас крепи а не псалам који о томе говори. Није довољно имати псалам, мораш имати онога о коме тај псалам говори. Познат нам је и стих: “Доста ти је моја благодат” (2. Кор 12,9). Али сâм тај стих није довољан. Милост је та која ти је довољна, а не стих.

Пастори и ревни сведоци који с Божијом речи поступају као с позивом од Бога, у опасности су да светим речима припишу већу вредност него што је оне заиста имају. Свете речи су само средство помоћу кога се стиже у стварност коју оне изражавају. Ако си сједињен са Стварношћу, са Свемогућим Богом, зло губи власт над тобом; јер не може да сломи Свемогућег. Али, ако имаш само његове речи, лако те је сломити.

Духовне вежбе

Припрема за илегални рад захтева дубоку продуховљеност. Као што ми љуштимо лук и припремамо га за употребу тако и Бог мора с нас да “ољушти” све што представља само речи, оно што су само наша осећања која одражавају уживање у вери, да би дошао до стварности наше вере. Исус нам је рекао да онај ко хоће да иде за њим мора да се одрекне самог себе, да узме свој крст и да га следи (Мт 16,24). А он сâм је показао колико тај крст може да буде тежак. За то морамо да се припремимо.

Погледај како то ради свет! Порнографски часописи и рекламни програм распаљују машту. И ми би на исти начин требало да распалимо машту вернима приказујући им духовне стварности. Морамо да радимо духовне вежбе. Мени је веома жао што су духовне вежбе скоро сасвим непознате у протестантизму. Ми у илегалној цркви морамо поново да их оживимо. Можда су неки католици злоупотребили духовне вежбе, и затим је дошла реформација. Пред нама се свакако увек њише клатно: ако једни упадну у једну крајност, други ће зацело упасти у другу.

Зато што је неко злоупотребио духовне вежбе, други уопште неће да их упражњава. Не смемо да се ограничимо само на тренутке молитве коју изговарамо, већ треба да усвојимо и тренутке размишљања и посматрања. У Посланици Јеврејима 11 налазимо дуг списак хероја вере, читамо о онима које су тестерисали надвоје, спаљивали на ломачама, бацали лавовима... Али о томе не треба само да читамо; морамо себи те сцене и да предочимо. Сад се налазим пред лавовима, сада ме туку, сад ће ме спалити на ломачи, итд. Како се понашам у тим ситуацијама?

Сећам се свог последњег часа веронауке пре него што ћу напустити Румунију. Тог недељног јутра повео сам групу од десет-петност дечака и девојчица – не, не у цркву – у зоолошки врт. Док смо стајали пред лављим кавезом, рекао сам им: “Ваши праочеве у вери бацани су пред овакве звери

због своје вере. Знајте да ћете и ви страдати. Неће вас баш бацати лавовима, али страдаћете од руку људи а они су гори од лавова. Одлучите сада и овде да ли заиста желите да се заветујете Христу на верност.” Очи су им биле испуњене сузама кад су рекли **да**.

Морамо да се припремимо сада, док смо још на слободи. У затвору губиш све. Свуку те и дају ти затворску униформу. Нема више лепог намештаја, лепих тепиха, ни лепих завеса. Немаш више ни жену ни децу. Нема више твојих књига, нити више можеш да видиш цвеће. Не остаје ти ништа што живот чини пријатним. Онај ко се унапред не одрекне животних задовољстава ово не може да издржи. У Посланици Колошанима (3,5) налази се стих који нам поручује да усмртимо своје земаљске удове. Неуки али ревни католици наметнули су себи празноверја и испаштање. Протестанти су, пак, потпуно одустали од усмрћивања. Али хришћанско усмрћивање постоји и значи одустајање од земаљских радости. Хришћанин који се већ сада припреми на то неће патити због њиховог губитка кад буде у затвору. Морамо да користимо световна блага тако да се за њих емоционално не вежемо.

Због овога упражњавам једну вежбу. Ја живим у Америци. Можеш ли да замислиш како изгледа један амерички супермаркет? Препун је дивних и сласних свари. Е па, ја уђем у један такав супермаркет, погледам све и кажем себи: “Могу да живим без овога... и без онога тамо... оно онде изгледа добро, али могу и без тога... могу и без онога тамо...” Обиђем тако цели супермаркет и не потрошим ни један долар. Искусио сам радост што сам видео тако много лепих ствари, али и ону другу радост спознаје да без свега тога могу да живим.

Имали смо и либералне модернистичке теологе. Ниједан међу њима није претрпео мучење. “Зашто бих умро за мртвога Бога и спорну Библију? Ако приче о Адаму и Еви нису тачне, ако Исус Навин није зауставио сунце, ако су пророчанства писана много година **након** што су се испунила, ако Исуса није родила девица и ако он није у телу васкрсао од мртвих

– онда у Библији има више лажи него у совјетским новинама *Правда*. Зашто бих умро за нешто што није истина или је у најмању руку остало спорно?”

Сумња сџвара издајнике

Ја сам Јеврејин. У хебрејском, језику којим је говорио Исус и на ком је дато прво откривење, реч “сумња” не постоји. За човека је толико погрешно да сумња колико би било погрешно да хода на четири ноге – није предвиђено да буде четвороножац. Човек хода усправно; није животиња. Тако је и са сумњом – није достојна човека.

Сви ми понекад посумњамо, али немој да допустиш да се сумње у суштинска учења Библије – као што је Божије постојања, Исусово васкрсење или постојање вечног живота – угнезде у твом уму. Свака теолошка или филозофска сумња чини те потенцијалним издајником. Можеш себи да допустиш сумње док имаш лепу радну собу, док припремаш проповед, док добро једеш или док пишеш књигу. Тад можеш себи да приуштиш све могуће смеле замисли и сумње. Али кад те муче, те сумње се претварају у издају јер мораш да одлучиш хоћеш ли да живиш или да умреш за ту веру.

Један од најважнијих аспеката духовне припреме за илегалног радника јесте решење сумњи. Кад у математици не нађеш решење значи да си негде погрешио. Зато настављаш све док не решиш једначину. Немој да живиш са сумњама, тражи за њих решење.

Провера мучења

Сада долазимо до самог мучења. Оно може да буде веома болно, јер када те муче, понекад користе усијано гвожђе. Или те просто пребију. Сви смо као деца добијали по који пљуску по туру. Батине у затвору само су још једна пљуска. Те обичне

батине врло је лако поднети. Исус је рекао да треба да му дођемо као деца, то јест као кандидати за понеку плъуску!

Једанпут је код мене дошла једна лекарка и рекла: “Не знам шта ћу. Размишљам да се бацим с прозора. Полиција ме непрестано позива, желе од мене да направе доушника. Траже да им потказујем илегалну цркву и прете да ће ме пребити ако не пристанем. Шта да радим? Страшна ми је и помисао на батине. Не могу да их поднесем. Немам пуно избора, или ћу постати доушник или ћу се убити.” Рекао сам јој: “Имаш и трећу могућност. Дај прут свом мужу, реци му да те добро пребије и видећеш да можеш да издржиш.” Ни ти немој да се плашиш батина.

Међутим, с нама се комунисти нису зауставили на батинама – служили су се врло префињеним методама мучења. Мораш да знаш да мучење делује у оба смера. Може и да те очврсне и утврди у одлуци да полицији не кажеш ништа. Има лопова који одолевају сваком мучењу и никад не одају оне који су учествовали с њима у крађи. Што их више тучеш, они су тврдоглавији. Али мучење такође може врло лако да ти сломи вољу.

Испричаћу један веома занимљив случај који је објављен у чешкој комунистичкој штампи. Вероватно знаш да је за време Дубчека у Чехословачкој владао период попуштања комунистичке стеге и новине су могле да објаве одређене ствари. Овај чланак се појавио у то време. Новотни, Дубчеков претходник и комунистички диктатор, наредио је да се ухапси један од његових блиских другова, комунистички вођа, осведочени атеиста и члан Централног комитета комунистичке партије. (Нису у затвору били само хришћани, Јевреји и патриоте. Комунисти су приводили и своје бивше другове и мучили их баш као и све остале.) Тако су, дакле, ухапсили и овог комунистичког вођу и посели га у самицу, кроз коју су пролазили електромагнетни зраци који ремете људски ум. Преко звучника су дању и ноћу понављали: “Да ли је твоје име Јозеф или није Јозеф?” (Није се звао Јозеф.) “Размисли. Јеси ли ти Јозеф или ниси Јозеф? Највећи

криминалац у Америци био је Дилинџер (*Dillinger*), али ти си већи злочинац од њега. Како ти је име? Јозеф или није Јозеф? Ти си контрареволуционар; ти си шпијун; али јеси ли Јозеф или ниси Јозеф?”

Покушавали су да га доведу до лудила. Дан и ноћ. Осећао је да ће изгубити разум. А онда је у одређеном тренутку дошло просветљење. “До тог тренутка сам упознао апсолутно зло. Кад комунисти муче хришћане, то није апсолутно зло, јер комунисти верују да ће изградити рај на земљи. Хришћани их у томе ометају и зато је у реду мучити хришћане. Али када комуниста мучи другог комунисту, онда је то мучење само ради мучења. За њега нема никаквог оправдања. Али чекај мало. Сваки новчић има две стране, сваки електрични кабел има два пола. Ако постоји апсолутно зло, против кога се онда такво зло бори? Значи да мора да постоји и апсолутно добро. То је Бог, и они се боре против њега.”

Када је позван пред иследника, ушао је унутра смешећи се и рекао му да сада могу да искључе звучник јер је циљ постигнут. “Постао сам хришћанин.” Официр га је упитао: “Како се то догодило?” Испричао му је целу причу, а официр је затим позвао неколико својих другова и наредио му да све то понови пред њима. Учинио је и то а капетан је рекао осталима: “Рекао сам вам да ова метода неће успети. Претерали сте с тим.”

Ђаво није свемогућ и свезнајући као Бог. Он прави грешке. Опако мучење је вишак, али та неумереност може изузетно добро да буде искоришћена у духовне сврхе.

Тренуџак кризе

Током мучења наступа тренутак експлозије; мучитељ то зна и чека тај преломни тренутак. Научи да савладаш сумњу и размишљаш дубоко. У тренутку кризе, а он постоји увек и код свих, бићеш спреман да напишеш или изговориш име свог сарадника у илегалном раду, или да кажеш где се налази тајна

штампарија, или нешто слично томе. Толико су те мучили да ништа више није важно; чак ни чињеница да не желиш да трпиш бол. Пренеси овај последњи закључак у фазу у којој се налазиш и видећеш да ћеш да надвладаш тај тренутак кризе; то доноси силну унутрашњу радост. Осећаш да је у том одлучујућем тренутку Христос с тобом. Данашњи тамничари су обучени, углађени људи, свесни тог тренутка кризе. Ако тад од тебе не могу да добију ништа, престају с мучењем; знају да би настављање било бескорисно.

Од најранијих дана мог хришћанског живота говорили су ми да свакодневно читам; тако сам и радио, а томе сам учио и свог сина Михаја. Од његове треће-четврте године читали смо сваки дан по једну страницу из Библије и једну из живота неког свеца или мученика. Једна од таквих књига је и Фоксова “Књига мученика” (*Foxe’s Book of Martyrs*); читај је својој деци; нека виде како су мученици победили своје тренутке кризе.

Има још неколико ствари везаних за мучење. Веома је важно разумети Исусове речи: “Не брините се дакле за сутра; јер сутра бринуће се за се!” (Мт 6,34). Ја сам у затвору био четрнаест година, брат Храпов двадесет и шест, а Вонг Минг-Дао двадесет и осам. Чини се немогућим издржати толике године иза решетака. Али нико од тебе не тражи да све то поднесеш одједном. Носи дан по дан – тачније сат по сат. Један сат бола свако може да поднесе. Већина нас зна шта је ужасна зубобоља, други су доживели саобраћајну несрећу, неко је пролазио кроз неизрециву патњу. Нико не тражи од тебе да трпиш бол дуже од датог тренутка. Сећање је то што појачава бол, сећање да су ме мучили тако много пута, да ће ме одвести и сутра, и прекосутра... Сутра можда више нећу бити жив – или можда они неће бити живи. Сутра може да дође до преврата, као у Румунији. Јучерашње мучење је прошло; сутрашње још није дошло.

Ја сам стручњак за област мучења (некад себе називам професором “тортуруологије”). У почетку, мучење је страشان шок и страховит бол. Али како време пролази, није више тако.

Кардиналу Мајндсинзетију (*Mindszenty*) није било дозвољено да спава двадесет девет дана и ноћи. После тога рекао је све што су од њега тражили. Шта се догодило? После неколико дана без сна, или после неколико дана интензивног физичког мучења, долази тренутак кад ти ништа више није важно. Заборављаш шта дугујеш својој жени и деци, сопственом добром имену и Богу. Постанеш сасвим равнодушан према свему. То је тај критични тренутак кад потреба за правилним дисањем постаје стварност. Зато вежбај правилно дисање.

Вештина дисања веома је важна у хиндуизму и будизму, посебно у вежбама јоге. Али погледајмо сада шта о различитим врстама дисања каже Библија. Исус је “дунуо” у своје ученике и они су примили Светога Духа (Јн 20,22). Постоји дакле одређен начин дисања који доноси Светога Духа. У Православној цркви, на крштењу, свештеник и кумови трипут дахну на дете. Исус је дисао Светим Духом. У Делима 9 пише да је Савле дисао “претњом и смрћу на ученике Господње”. Постоје убице које дишу злочином. У Књизи пророка Јеремије говори се о људима који “ржу за женом ближњег свог” (Јр 5,8). То је дисање прељубника. Ту је и дисање које је производ снажних емоција. Покушај да се свађаш с неким док дишеш мирно, ритмично и дубоко. Видећеш да је немогуће.

Правилно дисање један је од начина за пружање отпора мучењу. Издаја значи раскид с целом црквом. Ти си хришћанин на кога рачуна Бог и тако много људи. Поверене су ти тајне илегалне цркве. Издаја свега тога значила би врло жестоке емоције. Али, исто као што не можеш да се свађаш с неким и вичеш на њега док дишеш ритмично и дубоко, не можеш ни да прођеш кроз дубоке емоције издаје ако дишеш тако и током мучења. Док те муче, диши тако како издајник не може да дише – ритмично, мирно и врло дубоко. На тај начин се организам обогаћује кисеоником који даје отпорност целом телу што доводи у равнотежу твоје реакције и даје ти сталожен став.

Божији слуга у илегалној цркви мора да зна још нешто, и то познање не сме да буде само у његовом уму већ то мора

да зна у прсте: он припада Христовом телу – телу које се шиба већ две хиљаде година; не само на Голготи, већ и под Римљанима и за време мноштва других прогона. Шибано је и под нацистима и под комунистима. Кад сам се обратио, **свесно** сам постао део шибаног тела – тела ком су се исмејавали, на које је пљувано, тела које је било крунисано венцем од трња, тела чије су руке и ноге прободене клиновима. Прихватам то и као сопствену могућу судбину. Никад нећу гледати на распеће Исуса Христа као на нешто што се догодило пре 2000 година. Христово страдање у његовом тајанственом телу за мене мора да постане стварност.

Узвишена љубав

Библија учи и нешто што је веома тешко примити: “Који љуби оца или матер већма него мене, није мене достојан; и који љуби сина или кћер већма него мене, није мене достојан” (Мт 10,37). Ове речи у слободном свету не значе скоро ништа.

Вероватно већ из литературе “Гласа мученика” знаш да је у бившем Совјетском Савезу на хиљаде деце одузето од родитеља јер су их они учили о Христу. Мораш да волиш Христа више него своју породицу. Јер ево те у судници и судија ти каже да можеш да задржиш своју децу ако се одрекнеш Христа. Ако то не урадиш, ово је последњи пут да их видиш. Срце ће ти се сломити, али твој одговор мора да буде: “Ја волим Бога.”

Надија Слобода одведена је у затвор на четири године. Децу су јој одузели, али док су је изводили из куће певала је. Деца, по коју је полиција дошла камионом, рекла су мајци: “Не брини за нас. Куда год да нас пошаљу нећемо оставити своју веру.” И нису. Кад је Исус висео на крсту, није патио само телом; гледао је пред собом и своју мајку која је такође патила гледајући његову муку. Волели су једно друго, али у питању је била Божија слава, а ту људска осећања морају да буду споредна. Само ако једном заувек заузмемо овакав став можемо да се припремимо за илегални рад.

Само Христос, велики Мученик, Човек бола, мора да живи у нама. Било је случајева у комунистичким земљама кад су мучитељи бацали пендреке којима су тукли хришћане и питали: “Какав ти је то ореол око главе? Зашто ти лице сија? Не могу више да те тучем.” У Библији пише да је Стефново лице док су већали против њега било попут анђеоског (Дела 6,15). Знамо и за случајеве када би комуниста рекао затворенику: “Вичи на сав глас. Јаучи и вршти као да те страховито шибамо како би моји другови помислили да те мучим. Али ја не могу да те тучем.” У том случају вичеш али не догађа ти се ништа.

Има и других случајева када су затвореници заиста мучени; понекад до смрти. Мораш да изабереш између смрти с Христом и за Христа или издаје. Вреди ли живети ако ће те бити стид да се погледаш у огледало знајући да гледаш лице издајника?

Овакво размишљање неопходно је за слугу у илегалној цркви, посебно за илегалног пастора, и што је још важније, за његову жену. Она има изузетну улогу. Мора свом мужу да дâ снагу и охрабри га. Ако тражи од њега да је изводи, ако је занимају беспослице и ноншалантне разоноде у животу, он не може да буде борац у илегалној цркви. Она мора да га подстиче на рад, на борбу и самопожртвовање.

Науци да ћуџиш

Следеће што морамо да научимо јесте да ћутимо. Пастори су већ по самој природи свог посла говорљиви људи. Наравно, то не значи да све време морају да говоре само они. Нико не може добро да проповеда ако не зна добро да слуша. Кад се осврнем на своје контакте с људима, видим да сам више душа привео Христу слушајући их, него говорећи им. Људи носе много терета на срцу а нема никога ко би био довољно стрпљив и саслушао их. Чак ни наши најближи – мужеви, жене, деца, немају за нас стрпљења. Ови последњи су млади и све време само желе негде да изађу. Нема никога ко би те саслушао. Нађе ли неко човека који зна да слуша, придобијен

је без много приче. У илегалној цркви ћутање је једно од првих правила. Свака сувишна реч коју изговориш може некога да одведе у затвор. Један мој пријатељ, познати хришћански композитор, завршио је у затвору јер су хришћани имали обичај да кажу: “Како је дивна ова песма коју је компоновао брат _____.” Хвалили су га и због тога је добио петнаест година затвора. Певај песму, али не спомињи име песника.

Не можеш да научиш да ћутиш оног трена кад у твојој земљи наступи преврат. Мораш да учиш да ћутиш од првог дана свог обраћења. Хришћанин говори мало и кратко али његове речи имају огромну тежину и значај. Сваки пут кад проговори размишља хоће ли његове речи некоме нашкодити. У илегалној цркви свака сувишна реч може да нанесе штету.

Солжењицин, добитник Нобелове награде, рекао је у једном интервјуу да је његов највећи прогонитељ, особа која га је потказала, била његова бивша жена. У Књизи проповедника пише да не откривамо тајне свога срца, чак ни брачном другу. То је Божија реч. Бог је знао да ћемо имати илегалну цркву, као што је знао да жена у одређеном тренутку може да се наљути на мужа због неког спорног питања. Комунисти су на Солжењицинову секретарицу вршили тако жесток притисак (а потказала ју је управо Солжењицинова жена) да се на крају обесила. Да је Солжењиницин ћутао, то се не би догодило.

Желим да кажем још нешто, веома важно: Захваљујем Богу за године које сам провео у самици. Три године сам био десет метара под земљом. За то време нисам чуо ниједну реч. Нисам изговорио ни реч. Није било књига. Споља нису допирали гласови. Стражари су имали филцане ђонове на чизмама; није их било могуће чути кад долазе. Током времена, нестали су и унутрашњи гласови. Дрогирали су нас, тукли су нас. Заборавио сам сву теологију. Заборавио сам сву Библију. Једнога дана сам приметио да сам заборавио и “Оченаш”. Нисам више могао да га изговорим. Знао сам да почиње речима “Оче наш”, али нисам знао како иде даље. Само сам

задржао радост и рекао: “Оче наш, заборавио сам молитву, али ти је сигурно знаш напамет. Ти је слушаош безброј пута на дан, зато одреди анђела који ће је говорити уместо мене, а ја ћу ћутати.” Накратко је моја молитва гласила “Исусе, волим те”. Затим бих убрзо поновио: “Исусе, волим те. Исусе волим те.” А онда је постало претешко рећи чак и то јер су нас опијали наркотицима да би нам уништили ум. Били смо веома гладни. Добијали смо једну кришку хлеба недељно. Били смо пребијани, мучени, боравили у мраку... Постало ми је **немогуће** да се усредсредим макар толико да кажем: “Исусе, волим те.” И престао сам да покушавам јер сам знао да је то нужно. Највиши облик молитве који сам упознао били су тихи откуцају мога срца које воли Исуса. Исус тад чује само “тик-так, тик-так” и зна да је сваки откуцај мога срца за њега.

Кад сам изашао из самице и кад су ме сместили с другим затвореницима, чуо сам их како говоре и чудео сам се зашто! Тако је много наших речи бескорисно. Људи се данас упознају и притом користе фразе и изразе који не значе ништа. (Овде аутор наглашава енглеску фразу при упознавању коју изговарају обе стране: “How do you do?” – прим. прев.) Каква корист од тога? Онда један каже: “Шта мислиш, зар није данас време дивно?” Онај други размисли, па каже: “Да, заиста је дивно.” Зашто морамо да говоримо о томе да је време дивно? Не узимамо за озбиљно Исусове речи кад каже да човек неће само одговорати за сваку лошу реч коју изговори већ и за сваку некорисну реч (Мт 12,36 – ССП). Тако пише у Библији. Бескорисне речи у неким земљама могу да значе затвор или смрт за твога брата. Похвала изречена брату, ако није неопходна, може да донесе катастрофу. На пример, неко сврати код тебе и ти кажеш: “Баш ми је жао што ниси дошао раније, брат тај-и-тај управо је отишао.” Тај посетилац може да буде полицијски доушник. Сад ће знати да је брат тај-и-тај у граду! Држи уста затворена. Научи то већ сад.

Доушћене варке

Не можеш да радиш у илегални а да се не служиш лукавствима. Знам за један такав случај који се догодио у Русији. Комунисти су сумњали да се хришћани окупљају негде у једној улици али нису знали тачно на ком месту. Претраживали су целу улицу и угледали некога дечака како иде према кући у којој су претпостављали да се одржавају састанци. Зауоставили су га и упитали: “Куда си пошао?” Тужног лица, дечак је рекао: “Умро ми је најстарији брат и сад смо окупили сву породицу да прочитамо његов тестамент.” На полицајца је то оставило тако снажан утисак да је потапшао дечака и рекао му: “Хајде, иди.” Дечак није слагао.

Другог брата су одвели у полицијску станицу и упитали: “Да ли се још увек окупљате на састанцима?” Одговорио је: “Друже капетане, молитвени састанци су сада забрањени.” Капетан је на ово само рекао: “Добро је да сте се томе повиновали. Слободан си. Иди.” Брат није рекао да се томе повиновао; није рекао да не одлази на састанке, само да су забрањени.

Један курир “Гласа мученика” отишао је у комунистичку земљу. На граници су га зауоставили и питали: “Које књиге носиш?” Одговорио је: “Носим реч Шекспирову и реч Јахвину.” Полицајац није хтео да покаже своје незнање. Јахве би могао да буде још један велики британски песник и ако каже да никад није чуо за њега могао би да се обрука. Зато је рекао: “Добро, добро; хајде, пролази.” Ово су допуштене варке и лукавства.

Да анђели постоје само као бајке за малу децу, мени не би били потребни. Али, анђели су стварност; свако од нас има свог анђела чувара. Међутим, тамо где се окупљају хришћани увек се налазе и ђаволи. Зато морамо да се ослонимо на анђеле и на Светога Духа. Нисмо дужни да кажемо истину безбожничком тиранину. Нисмо дужни да му кажемо шта радимо. Недолично је с његове стране да уопште пита нешто такво. То је дрскост и безобразлук.

Да ја сад тебе без околишања питам: “Колико новца имаш у банци?” или “Колико зарађујеш месечно?”, зар то не би било дрско? Таква питања се не постављају. Нећеш ваљда девојку да питаш: “Имаш ли дечка или не? Јеси ли већ заљубљена у некога?”

Она можда не жели да говори о томе. Исто тако људи не треба да питају мене о мојим верским делатностима ако ја то не желим да им кажем. То је уплитање у мој приватни живот. Атеистичка држава нема права да поставља таква питања, а ми на њих не треба да одговарамо.

Током испитивања, питају те све и свашта. Мени су комунисти говорили: “Ти си хришћанин и пастор. Треба да говориш истину. Сад нам реци ко су вође илегалне цркве? Где се састајете? С ким? Ко су вође у другим местима?”. Да сам им открио истину, дошло би до безброј привођења разних људи који би, кад на њих дође ред, такође рекли истину, итд. Овоме морамо да се одупремо. Тамо где су последице одупирања пребијање и мучење, мораш да их преузмеш на себе чак и ако то значи да ћеш умрети.

Познајем пастора који данас трпи болове какве сам ја трпео кад су ме тукли у затвору. Али, он је играо рагби. Некако је на утакмици повредио ногу и сад га страховито боли. Кад се ради о рагбију, и ја сам спреман да поднесем бол због повреде, и чим тај бол нестане поново ћу заиграти, знајући да опет може да се догоди нека незгода. Прихватимо, дакле, физички бол због рагбија, иако је то само спорт (мада је спорт као такав здрав за тело). На исти начин се прихвата и физички бол због мучења како бисмо заштитили браћу од хапшења. Најгоре што може да ти се деси због овакве одлуке јесте да умреш под мучењем. Али умрети је најприроднија ствар на свету.

Неки просјак је стао пред кућу богаташа и упитао: “Могу ли ноћас овде да преноћим? Само једну ноћ. Немам где да спавам.” Богаташ је узвратио: “Одлази одавде, просјаче. Ово није хотел.” Сиромашак је на то рекао: “Извињавам се; отићи ћу.” А онда је додао: “Али пре него што одем, хоћеш ли да ми одговориш на једно питање? Посматрао сам ову кућу. Прелепа

је. Ко ју је саградио?” Богаташ се осетио поласканим па је рекао: “Ову кућу је саградио мој деда.” “И, где је сада твој деда?” “Давно је умро.” “Ко је живео у њој после твог деде?” “Мој отац.” “Да ли је он још увек жив?” “Не. И он је умро.” “И ко сада живи у кући?” “Ја.” “Хоћеш ли и ти умрети?” “Једнога дана, наравно.” “Ко ће живети у кући после тебе?” “Надам се моја деца.” На то је просјак рекао: “Зашто онда вичеш на мене? Рекао си да то није хотел. Али **јесте** хотел. Живиш ту, спакујеш се, одеш и дође неко други.”

Твоја смртност је чита; прихвати је као општи поглед на живот. Ако Бог жели да данас умрем, не треба му мучитељ. Могу да умрем од инфаркта. Према томе, мучење не може да скрати мој живот ни за један једини дан. Као што ни најбољи ресторан с најфинијим посланицама не може да га продужи ни за један дан. Умрећу кад ме Бог позове.

Ојасне свађе

У илегалној цркви није допуштена ни најмања свађа. Јер свака свађа може да доведе до хапшења, пребијања и вероватне смрти. Наши непријатељи гледају и слушају. Имају доушнике у цркви. Где год је свађа, ту је и међусобно оптуживање. Једна особа ће рећи другој: “Кад си ти био с братом тим-и-тим, радио си то и то.” И тако полиција ухапси тог брата.

Свађе увек изнесу на површину имена и чињенице. Управо због тога у Библији пише: “А слуга Господњи не треба да се свађа, него да буде кротак к свима” (2. Тим 2,24). Знам за један град у Румунији у ком су се две заједнице, баптистичка и црква браће, тако страшно свађале, да су напослетку ухапшене вође и једних и других.

Боље би било да већ данас постанеш свет. Биће прекасно за то кад одеш у небо! Нећеш знати како да почнеш. Зато мораш да почнеш сада. Тако је и у случају да се у твојој земљи догоди преврат. Ако је боље да се тада не свађаш, онда је најбоље да престанеш да се свађаш већ сад.

Нажалост, и међу организацијама које раде у опасним околностима има свађа. Такво нешто треба избегавати колико год је могуће. Чак и свађа унутар породице може да значи смрт. Био сам у затвору с човеком који је тамо доспео због девојке. Наиме, забављао се с њом, али како то бива у младости, упознао је другу и она му се више допала. Али, првој је рекао неколико тајни и она је о томе обавестила тајну полицију. Човек је осуђен на доживотну робију. У затвору је полудео.

Припрема за илегални рад у суштини је иста као припрема сваког обичног хришћанског радника, само је много дубља и мора да буде стварнија – мора да постане део живота. Знам за државе у којима су многе заједнице уништене због свађе између два пастора или двојице старешина. То се догађа свуда; али у земљама с тиранским режимима то значи затвор, а можда и смрт.

Одујирање испирању мозга

Мучење не мора да буде само физичко; у једно од најжешћих спада испирање мозга. Морамо знати како да му се одупремо. Испирање мозга постоји и у слободном свету. У тој служби су штампа, радио, телевизија. Не постоји ниједан разлог на свету због ког би човек пио “кока-колу”. Пијеш је јер су ти испрали мозак. Обична вода је сигурно боља од “кока-коле”, али нико је не рекламира. Да је рекламирају, вероватно бисмо уместо “коле” пили воду.

Неки су с техником испирања мозга отишли у крајност. Методе се разликују, али код мене, у румунском затвору, испирање мозга се састојало у суштини од следећег: морали смо да седимо усправно седамнаест сати и то тако да је било немогуће да се на нешто наслонимо или да се нагнемо, и није нам било допуштено да затовримо очи. Седамнаест сати дневно смо слушали: “Комунизам је добар, комунизам је добар, комунизам је добар... хришћанство је мртво, хришћанство је

мртво, хришћанство је мртво... одустани, одустани, одустани...” Досади ти већ после једног минута али морали смо ово да слушамо по седамнаест сати сваког дана недељама, месецима, чак и годинама, без прекида. Уверевам те, није лако. Ово је једно од најгорих мучења, горе од физичког. Али Христос је све ово предвидео, јер с њим време не постоји. Прошлост, садашњост, будућност – исто су; он зна све, од самог почетка. Комунисти су прекасно изумели испирање мозга! Христос је већ давно пре њих изумео нешто супротно од прања мозга – прање срца. Рекао је: “Благо онима који су чистог срца, јер ће Бога видети.” (Мт 5,8)

Када је око Стефана, првог мученика, стајала окупљена гомила с великим камењем у рукама, он је рекао: “Ево, видим...” Његова жена је можда помислила да је видео у каквој се опасности налази па ће побећи. Али он је рекао да види отворена небеса и **Исуса** где стоји Богу с десне стране (Дела 7,55-56). Можда је она на то додала (ово никад није записано): “Зар не видиш и гомилу око тебе која је спремна да те каменује?” “Ох, видим! Видим неке мале мраве ту доле који нису вредни спомена. Ја гледам на **Исуса**.” Стефан није гледао на оне који су хтели да га убију. Благо онима који су чистог срца.

Мени су комунисти испирали мозак дуже од две године али, како би то они рекли, мој мозак је остао прљав. У истом ритму у ком су они говорили: “Хришћанство је мртво”, ја и остали затвореници понављали смо: “И Христос је био мртав. И Христос је био мртав.” Али ми знамо да је Христос васкрсао од мртвих. Памтили смо да живимо у заједници светих.

Људи обично верују да се свети који су отишли код Господа налазе негде на небесима међу звездама. Али Библија нам каже где су они: “Зато, дакле, и ми имајући око себе толику гомилу сведока...” (Јев 12,1). Зашто би били међу звездама? Они су овде где се налазе прави борци и страдалници. У свету Духа не постоји овде и тамо. У његовом свету нема појмова као што су простор и време. Ми јесмо били изоловани у затвору, али свети су били око нас. Све време смо осећали њихово присуство. Ја лично сам имао врло снажан осећај присуства

Марије Магдалене. Током испирања мозга, мислио сам: “Шта ми то говоре? Да је хришћанство мртво? Претпоставимо да су у праву – зашто би то било важно? Претпоставимо да на свету не постоји ниједан хришћанин осим мене, зашто би то било важно? Марија Магдалена је волела Исуса. Само га је волела. Када је умро, волела је мртвог Исуса. Остала је поред гроба мртвог Исуса који ништа није могао да учини за њу. Ни прстом није могао да мрдне; није могао да учини никакво чудо, није могао да јој прозбори ни реч утехе. Није могао да јој обрише сузе – ништа. Али он је Спаситељ. Па шта онда ако ми ви говорите да је мртав? Ја га волим исто као што бих га волео да је жив. И да цела Црква умре или изгуби веру, то није мотив за мене да изгубим своју.”

Морамо да дођемо до потпуне сигурности вере. Морамо да будемо сигурни у њу. Рекао сам ти да у хебрејском не постоји реч “сумњати”. У Старом завету те речи уопште нема. Допусти ми сад да ти укажем на још једну реч које нема у хебрејском језику. Вође Светског црквеног већа су ме често оптуживале и писале против мене: “Вурмбранд осликава ситуацију иза гвоздене завесе црном и белом бојом. Али није тако. Постоји и сива боја.” Одговорио сам им да то прихватам уколико ми покажу где се у Новом завету налази реч “сиво”. У Новом завету има много боја, али сиве, мешавине, нема. Нешто је истина или није истина; исправно је или погрешно. Бело је или црно. Или идеш за светом или за Христом. Дакле у Старом завету, у хебрејском језику, речи за сумњање нема. Морамо да будемо уверени у питања вере као што смо уверени у тачност таблице множења. Два пута два јесу четири. И то је тачно. Било да је моја породица жива или убијена, било да имам свега довољно или гладујем, било да сам слободан или у затвору, било да ме туку или милују, математичка истина се не мења. Два пута два миловања јесу четири миловања; два пута два шибанања јесу четири шибанања.

Сигурност Истине и љубав какву је имала Марија Магдалена омогућавају ти да пружиш отпор прању мозга. Пружи отпор до краја.

Није ми жеља да се издајем за хероја. Човек сам, и као и сваки човек имам своје мане и слабости. Зато и постојимо као Црква да охрабримо једни друге у тренуцима слабости. Под страшним притиском у затвору, и ја сам, у одређеном тренутку, прошапутао брату поред себе – презбитеријанскоме свештенику и врсном хришћанину – “Брате, мислим да сам изгубио веру. Чини ми се да више нисам верник.” Он ме је, с осмехом који никад није силазио с његовог лица, упитао: “Јеси ли икад веровао?” “Наравно да јесам”, одговорио сам. “Онда се сети једног библијског стиха. Кад је девица Марија дошла код Јелисавете, ова јој је рекла: ‘Благо оној која **верова...**’ То је прошло време. Ако си некад **веровао**, блажен си. Живи на том блаженству.” Не могу да ти опишем колико су ми те речи значиле под ондашњим околностима. Не знам како то звучи теолошки, али ми тад нисмо живели по теологији. Живели смо од сећања. Зато нас Библија учи да благосиљамо Господа и не заборављамо његове прошле благослове. Сећај се прошлих благослова, чак и ако пролазиш кроз најтамнију ноћ.

Надвладавање усамљености

Један од највећих проблема с којима се суочава борац илегалне цркве јесте усамљеност. Мора да зна како да је испуни. Ми, на пример, уопште нисмо имали књиге. Не само Библију, нисмо имали ниједну књигу, ни комадић хартије, ни оловку. Никад нисмо чули буку; није постојало ништа што би нам одвратило пажњу. Гледали смо у зидове, то је било све. Наравно да под таквим околностима човек полуди. Зато читај књиге о животу у затвору (на пример *Papillon* фр. “Лептир”, аутора Анри Шаријера [*Henri Charrière*], аутобиографски роман човека који је оптужен за убиство које није починио и осуђен на доживотну казну тешког рада у кажњеничкој колонији Сант Лорант [*St. Laurent*], на Ђавољем острву у Француској Гвајани, као и друге сличне књиге које су будућем илегалном раднику врло корисне) тек да ухватиш атмосферу, толико колико је то

уопште могуће слободном човеку. Видећеш какав излуђујући утицај има дугогодишња усамљеност кад нема ничега чиме би твој ум могао да се занима. Из сопственог искуства могу да ти кажем како сам ја избегао лудило, али и за ово се ваља припремити тако што ћеш унапред да водиш живот испуњен духовним вежбама. Колико можеш да издржиш без Библије? Колико дуго можеш да будеш сам а да не укључиш радио, ТВ, итд.?

Ево шта сам радио ја и многи други затвореници. Никад нисмо спавали ноћу. Спавали смо дању. Ноћу смо бдели. Знаш да псалам каже: “Сад благосиљајте Господа, све слуге Господње, које стојите у дому Господњем ноћу.” (Пс 134,1) Једна ноћна молитва вреди десет дневних.

Највећи греси и злочини почињени су ноћу. Велике пљачке, пијанства, раскалашне гозбе, блуд – сав тај грешан живот одвија се ноћу. Током дана свако негде мора да ради; у фабрици, на универзитету, било где. Демонске силе су – силе ноћи, и зато је веома важно супротставити им се ноћу. Бдења су веома важна. У слободном свету она су готово непозната. Али у мојој земљи смо, чак и пре него што су комунисти преузели власт, имали бдења. Мој син Михај био је укључен у њих већ у трећој-четвртој години. Сву ноћ смо проводили у молитви. Мала деца Михајевог узраста кратко су се молила с нама, а онда би почели међусобно да се гуркају. Кад бисмо их укорили, они би се још мало молили, а онда би заспали негде под неким столом. Ето тако су наша деца одгајана с бдењима.

У самицама смо се будили када други затвореници оду да легну. Време смо испуњавали програмом који је био тако тежак да нисмо могли да га испунимо. Почињали смо с молитвом у којој смо путовали широм света. Молили смо се за сваку земљу у којој смо знали имена градова и људи, и молили смо се за велике проповеднике. Требало нам је добрих сад-два да се вратимо с тог пута. Молили смо се за пилоте, за оне који су на мору, за оне који су у затвору. Библија нам говори о великој радости коју можемо да имамо чак и у затворској ћелији: “Радуйте се с радоснима” (Рим 12,15).

Ја сам се радовао јер негде постоје породице које са својом децом читају Библију, шале се и срећни су заједно. Радовао сам се с момком који воли девојку и излази с њом. Негде неко има молитвени састанак; неко други учи; на неком месту неко ужива у доброј храни, итд. Могли смо да се радујемо с радоснима.

Након што бих тако пропутовао цели свет, читао сам Библију по сећању. За илегалног слугу веома је важно да учи библијске текстове напамет.

Да бисмо се мало насмејали, испричаћу ти нешто занимљиво што ми се догодило. Једанпут, док сам лежао на неколико дасака које су ми биле кревет, читао сам по сећању Проповед на гори, из Јеванђеља по Луки. Дошао сам до места где се каже: “Благо вама... кад вас изопште и вређају... због Сина човечијега. Радујте се тога дана и скачите од радости” (Лк 6,22-23а – ССП). Тачно сам то тако био запамтио. А онда сам рекао сам себи: “Како сам могао да починим такав грех занемаривања? Христос је рекао да морамо да урадимо две ствари. Прво “радујте се” радио сам. Друго, “скачите од радости”, нисам. И тако сам скакао. Сишао сам с кревета и почео да скачем по ћелији. У затвору, врата ћелије имају мали отвор кроз који стражари могу да виде унутра. Догодило се да је стражар погледао у моју ћелију баш док сам скакао. Помислио је да сам полудео. Стражари су имали заповед да се веома добро односе према лудацима, како њихово викање и лупање по зидовима не би нарушило ред у затвору. Зато је одмах ушао у моју ћелију и почео да ме умирује: “Ослободиће те; видећеш, све ће бити у реду. Само се смири. Донећу ти нешто.” Донео ми је велику векну хлеба. Иначе нам је порција била једна кришка хлеба недељно, а сада сам имао целу векну, плус сир! И то бели! Никад немој само да узмеш сир и поједеш га; прво га посматрај и уживај у његовој белини. Предивно је гледати га. Стражар ми је донео и шећер. Рекао ми је још неколико лепих речи, закључао ћелију и отишао.

Рекао сам себи: “Јешћу ово кад завршим читање поглавља из Јеванђеља св. Луке.” Поново сам легао и покушао да се

сетим где сам стао. “Ах, да, ‘благо вама... кад вас изопште и вређају... због Сина човечијега. Радујте се тога дана и скачите од радости јер је велика ваша награда.” Погледао сам у хлеб и сир. Награда је **заиста** била велика!

Према томе, следећи задатак је постојано размишљање о библијским текстовима. Ја сам сваку ноћ састављао проповед која је почињала поздравом “Драга браћо и сестре” и завршавала с “Амин”. Сваку проповед сам, након што је саставим, изговарао. Касније сам их пренео у врло кратке стихове како бих их лакше запамтио. Моје књиге “С Богом у самици” (*With God in Solitary Confinement*) и “Кад би затворски зодови могли да проговоре” (*If Prison Walls Could Speak*) садрже неке од тих проповеди. Научио сам их напамет три стотине и педесет. Кад сам изашао из затвора неке сам записао. Тако је њих педесетак објављено у ове две књиге. Биле су то проповеди које сам говорио пред Богом и анђелима. Анђели имају крила и однели су моју поруку некоме другом. (Сада су те проповеди објављене на много језика и читају се.) Ето тако смо ми испуњавали своје време. Смишљао сам приче и песме. Размишљао сам о својој жени и деци. Сваку ноћ сам сâм себи причао шале, али увек сам смишљао нове и све су биле оптимистичне. Све те шале показују како сам се тад осећао. Ево једне: Жена каже мужу: “Шта да радим? Села сам на своју зубну протезу и сломила је.” Муж одговара: “Буди срећна. Замисли шта би било да си села на своје праве зубе!” Тако сам се трудио да гледам на ствари с позитивне стране.

Од хлеба сам напаравио шаховске фигуре, половину њих сам избелео с мало креде а друге су биле сиве. Играо сам шах сам са собом. Никад немој да поверујеш да је Боб Фишер највећи шаховски мајстор на свету јер је у последњој партији победио Спаскога. Али добио је осам партија, а изгубио две. Ја, у три године, никад нисам изгубио ниједну партију; увек сам побеђивао – било с белим фигурама, било са сивим!

Све сам ти ово рекао јер су то тајне које слуга илегалне цркве мора да зна кад страда. Никад немој да допустиш да ти ум обузму бол и жалост и да се преда јер тад те комунисти

(или било који други тирани) имају сасвим у рукама. Ум мораш непрестано да вежбаш. Мора да буде будан и опрезан, мора да размишља. Мора, у складу са способностима, да прави нешто, да ствара, итд.

Прави иденџиџеџи

Илегална црква није нешто ново. Кад сам почео да служим у илегални читао сам Нови завет другачијим очима. У Делима налазимо примере како су апостоли и ученици добијали “другачија” имена од ранијих, а таквих примера има много у целом Новом завету (Откривење 2,17 узвишен је пример ових навода).

- ЈОСИФ који се зваше ВАРСАВА презименом ЈУСТ (Дела 1,23).
- ЈОСИЈА, прозвани од апостола ВАРНАВА (Дела 4,36).
- СИМЕОН звани НИГЕР (Дела 13,1 – ССП).
- ЈУДА који се зваше ВАРСАВА (Дела 15,22).
- ИСУС прозвани ЈУСТ (Колошанима 4,11).

Зашто би Јаков и Јован били названи “Синови грома” (Мк 3,17) а Симон био прозван “Петар” (Мт 10,2)? Раније нисам схватао зашто. Нисам то могао да објасним. А таквих, промењених имена, у Новом завету има много. Тачно то се догађа и у илегалној цркви. Ја сам имао мноштво имена. Кад бих отишао у неки град или село, мештани никад нису говорили да је дошао брат Вурмбранд. У једном месту сам био Василе, у другој Георгиеску, у трећем Рубен, итд. Кад су ме ухапсили, био сам Ричард Вурмбранд звани тако, тако и тако.

Верујем у дословно надахнуће Библије, не само вербално. Зашто се онда у њој налазе наизглед “бескорисне” речи? У Јеванђељу по Луки пише да се Исус “молио на једном месту” (Лк 11,1). Мораш да будеш негде кад се молиш. Зашто онда речи “на једном месту”? Пише и “кад беше Исус у једном

граду” (Лк 5,12). Сваки град је један, неки, одређени... али управо ово је језик којим се служи илегална црква. Кад бих се вратио с пута, својој жени сам говорио: “Био сам у једном граду на једном месту где сам се срео с једним братом. Одлучили смо да ћемо се наћи у одређено време у одређеној кући.”

Исус је хтео да са својим ученицима једе пасхалну вечеру (Лк 22,7-13). Најнормалније би било да је рекао: “Идите у ту-и-ту улицу, број тај-и-тај и питајте за госп. АБВ па тамо спремите вечеру.” Али он је рекао: “Ето кад уђете у град, срешће вас човек који носи воду у крчагу; идите за њим у кућу у коју он уђе.” (У то време ретко је било могуће видети мушкарца да носи воду у крчагу, јер су на извор ишле жене.) Ово је тачно то што радимо и ми у илегалној цркви: кад имамо молитвени састанак не дајемо адресу јер не знамо ко је доушник, већ кажемо: “Буди на углу те-и-те улице (или седи у парку) и видећеш човека с плавом краватом (или с неким другим знаком) како пролази. Иди за њим.” Ако се неко интересује за нечије име онда знамо да је он доушник тајне полиције.

Илегална црква је нешто што је постојало још у време писања Новог завета. Има критичара који нам кажу да чинимо безакоње пред Богом јер Црква не сме да ради илегално. Морамо да се покоравимо властима. Светско црквено веће нас оптужује, али зато даје новац герилцима који се не покоравију својим властима. У Библији пише да владари имају власт како би кажњавали зло и награђивали добро (Рим 13). Али власт која забрањује Божију реч сама себе искључује из сваке људске сфере. Нема библијског стиха који би на то могао да се примени. Свака власт има своје законе, своје неправде и злоупотребе јер се ниједна власт не састоји од светаца. Сачињавају је грешници. Свака власт ради и оно што је исправно и оно што је погрешно. Важно је да не покушавају да спрече гусеницу да постане лептир. Не смеју да спречавају пупољак да процвета; не смеју да спречавају грешника да постане светац. Све док ми ово допуштају ја од њих не очекујем да буду свеции који су сишли с неба. Очекујем

да раде што боље, да понекад погреше и донесу понеки лош закон, који после пар година могу да промене. У том случају ћу их поштовати као власт. Али, ако покушају да ми одузму сам смисао живота, а то је моје припремање за лепши живот у небу, ја према таквој власти не осећам никакву дужност. Наша Мисија наставља свој илегални рад и помаже илегалној цркви у комунистичким и исламским земљама.

Дао сам ти само кратак увид у проблеме које има илегална црква, како би макар донекле стекао представу о њеном животу и раду.

Нека те Бог благослови.

Друге књиге Ричарда Вурмбранда:

Мучени за Христа (*Tortured for Christ*)
Од патње до победе (*From Suffering to Triumph*)
Упркос предаји (*In the Face of Surrender*)
У илегалу с Богом (*In God's Underground*)
Кад би затворски зодови могли да проговоре
(*If Prison Walls Could Speak*)
С Богом у самици (*With God in Solitary Confinement*)
Христос на јеврејском путу (*Christ on the Jewish Road*)
Одговори на атеистички приручник
(*The Answer to the Atheist's Handbook*)
Маркс и сатона (*Marx & Satan*)
Сам с Богом (*Alone With God*)
Посезање ка висинама (*Reaching Toward the Heights*)

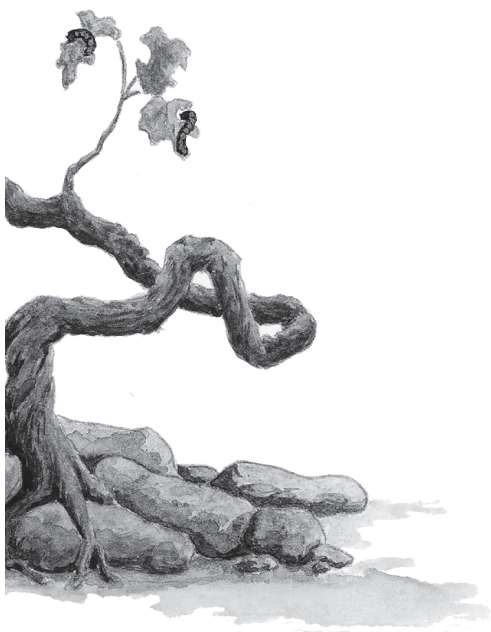


2

Страдање: жртва хришћанског хедонизма



Џон Пајпер



Excerpted from *Desiring God*, © 1996 by Džon Piper (Sisters, Oregon:
Multnomah Books).

Used by permission of Multnomah Publishers, Inc. For requested use only, not
to be copied for any other purposes.

Изводи из књиге *Desiring God*, © 1996 by Džon Piper (Sisters, Oregon:
Multnomah Books).

Коришћено с дозволом *Multnomah Publishers, Inc.* Употреба само на
захтев; не сме се пресликавати у друге сврхе.

Крај ногу мученика

Никад више нисам био исти човек након што сам седео крај ногу Ричарда Вурмбранда. Било је то дословно крај његових ногу. Изуо је ципеле и сео на столицу на благо узвишеном подијуму баптистичке цркве (*Grace Baptist Church*) у јужном Минеаполису. (Касније сам сазнао да се изувао јер су му стопала била тешко оштећена од мучења у румунском затвору.) Пред њим – и испод њега – седело је десетак пастора. Говорио је о страдању. Стално је понављао да је Исус “изабрао” страдање. Није му се тек тако догодило. “Изабрао” га је. “Нико га (живот) не узима од мене, него га ја сам од себе полажем” (Јн 10,18 – ССП). Питао нас је да ли бисмо ми изабрали страдање ради Христа.

Вурмбрандова књига *Reaching Toward the Heights* (“Посезање ка висинама”), аутора представља на следећи начин: Ричард Вурмбранд је јеванђеоски лутерански пастор, јеврејског порекла, рођен 1909. г. у Румунији. Кад су комунисти 1945. г. заузели његову земљу, постао је вођа илегалне цркве. Године 1948. он и његова жена Сабина ухапшени су. Ричард је у затвору провео укупно четрнаест година укључујући и три године у самици, у ћелији под земљом, из које за сво то време није видео сунце, звезде ни цвеће. Никога осим стражара и мучитеља. Хришћански пријатељи из Норвешке купили су његову слободу 1964. г. за 10.000 долара.¹

Колико је жрџвовање лејо?

Ричард Вурмбранд је причао о једном цистерцитском опату кога су интервјуисали за италијанску телевизију. Новинара је посебно занимала цистерцитска традиција усамљеничког и тихог начина живота редовника. Зато је питао опата: “Шта

1 Richard Wurmbrand, *Reaching Toward the Heights* (Bartlesville, OK: Living Sacrifice Book, 1992.), задње корице.

ако на крају живота схватиш да је атеизам истина; да Бога нема? Шта онда?”

Опат је одговорио: “Светост, тишина и жртвовање лепа су сами по себи, чак и без обећане награде. У сваком случају, свој живот бих проживео ваљано.”

Мало је погледа на смисао живота имало већи утицај на моје размишљање о страдању. Први утисак који је опатов одговор оставио на мене био је сличан узбурканом таласу славе који се сањарски мрешка на површини мора. Али онда је негде запело. Једноставно се није уклопило. Нешто није било у реду и ја у почетку нисам могао да схватим шта. Затим сам се окренуо славном хришћанском мученику, апостолу Павлу, и остао запањен амбисом који се појавио између њега и опата.

Павлов одговор је био сасвим другачији од опатовог. Питање је гласило: “Шта ако се испостави да је твој живот био заснован на лажи; шта ако Бог не постоји?”, а опат је, у суштини, одговорио: “Чак и да је тако, проживео сам добар и благородан живот.” Али Павле одговара на следећи начин: “Ако се само у овом животу уздамо у Христа, најнесрећнији смо од свих људи” (1. Кор 15,19). Ово је потпуно супротно од опатовог одговора.

Одакле то неслагање? Зашто Павле није рекао: “Чак и да Христос није васкрсао од мртвих, чак и да нема Бога, живот испуњен љубављу, вредним радом, жртвовањем и страдањем, добар је”? Зашто није рекао: “Па, чак и да останемо без награде васкрсења, нисмо најнесрећнији од свих људи”? Зашто је рекао управо супротно: ако се наша нада у Христа на крају покаже лажном, “најнесрећнији смо од свих људи”?

Је ли живији с Хришћом бољи?

Ово је кључно питање за хришћанску цркву, посебно у успешним, и за живот пријатним земљама, као што су Америка и западна Европа. Колико смо пута чули хришћане из ових земаља како сведоче да им је обраћење на хришћанство учинило

живот лакшим? Недавно сам чуо бека једног професионалног рагби тима како каже да се после молитве којом је примио Христа поново осећао добро што се тиче игре, и да је био поносан јер његова екипа није изгубила ниједну утакмицу у сезони а он је био спреман да изађе на терен сваке недеље и да да најбоље од себе.

Изгледа да већина хришћана на успешном западу описује благодати хришћанства у смислу да оно чини живот бољим, чак и ако нема Бога ни васкрсења. Помисли само на све психолошке користи, као и на добробит хришћанства на односе међу људима. Ово је, наравно, и библијски тачно: плодови Духа су љубав, радост и мир. Према томе, ако вером у Христа добијамо љубав, радост и мир, зар то није онда добар живот, чак и ако се испостави да је заснован на обмани. Зашто бисмо били најнесрећнији?

Шта је онда Павлу? Зар није живео изобилним животом? Зашто би рекао да смо најнесрећнији од свих људи ако нема васкрсења? Не чини се нипошто несрећним живети живот без изгубљене утакмице, у радости и задовољству заблуде, ако та заблуда ничим не прави разлику за будућност. Ако заблуда може да преокрене празнину и бесмисао у срећу, зашто онда не бисмо били обманути?

Изгледа да је одговор у томе што хришћански живот за Павла није био тај, такозвани добар живот, који се проводи у благостању и спокоју. Уместо тога, био је то живот свесно одабраног страдања које је далеко изнад нашег уобичајеног искуства. Павлова вера у Бога, његово поуздање у васкрсење и нада у вечно заједништво с Христом нису уродили пријатним и спокојним животом који би био задовољавајући чак и без васкрсења. Не – његова нада је уродила животом изабраног страдања. И да – познавао је неописиву радост. Али била је то радост у нади (Рим 12,12). Та нада га је ослободила да пригрли страдање које никад не би изабрао изван наде у сопствено васкрсење, као и у васкрсење оних ради којих је страдао. Ако нема васкрсења, Павлово страдање је, по његовом сопственом сведочанству, било бедно, несрећно.

Да, у његовом страдању било је радости и осећаја огромног значаја, али радост је имао само због радосне наде изван страдања. То је главна мисао Посланице Римљанима 5,3-4: “И не само то, него се радујемо и у невољама јер знамо да невоље доносе стрпљивост, стрпљивост прекаљеност, а прекаљеност **наду**” (ССП). Према томе, радост постоји и у невољама. Али та радост долази због наде коју невоља сама по себи прибавља и појачава. Зато је Павле, ако нема наде, глуп, јер је пригрлио невоље, а још глупљи јер се у њима радовао. Али нада постоји. Зато Павле бира живот који је глуп, бедан и несрећан без наде у радост изван гроба. Ово даје одговор и на питање Ричарда Вурмбранда. Да, Христос је одабрао страдање.

Има ли разлике између њрогона и рака?

Застанимо овде накратко јер неко би сада могао да пита: “Шта је са страдањем које не изаберам? Рак, на пример? Или смрт мог детета у саобраћајној несрећи? Или тешка депресија? Говори ли ово поглавље о таквим стварима?” Мој одговор је да већи део овог поглавља говори о страдању које хришћани прихватају као део свог избора да буду отворени хришћани у ризичним ситуацијама. А све ситуације су, на овај или онај начин, ризичне.

Најзначајнија разлика између болести и прогона у томе је што је прогон намерно непријатељство према нама као хришћанима, а болест није. Зато је, у неким ситуацијама, избор да будемо јавни хришћани истовремено и избор таквог живота који прихвата страдање, по Божијој вољи (1. Пт 4,19). Али страдање може да буде исход хришћанског начина живота чак и када нема намерног непријатељства неверника. На пример, хришћанин може да оде да служи у село заражено неком болешћу и да се разболи. Тада он страда као хришћанин, али то није прогон. То је свестан избор могућег страдања, по Божијој вољи, али не од непријатељства других.

А онда, ако станеш и о томе размислиш, сав живот је, ако се живи озбиљно по вери и у тражењу Божије славе и спасења других, једнак животу хришћанина који одлази у село заражено болешћу. Страдање је део цене коју плаћамо јер живимо ту где смо, послушни Божијем позиву. Избором да следимо Христа онако како нас он усмерава, бирамо и све остало што обухвата тај пут под његовом сувереном промисли. Према томе, сво страдање које дође на пут послушности јесте страдање с Христом и за Христа – био то рак или прогон. И изабрано је – то значи да смо свесно и својевољно пошли путем послушности на ком ће нас задесити страдање и да не гунђамо на Бога. Можемо да се молимо – као што је радио Павле – да Бог уклони страдање (2. Кор 12,8); али ако је оно Божија воља, онда га напослетку прихватамо као део цене учеништва на путу послушности који води у небо.

Сво сїрадање у хришћанској служби је с Хрисїом и за Хрисїа

Све патње и невоље које доживимо на путу хришћанске послушности, било од прогона, болести или несреће, имају нешто заједничко: наиме, све представљају претњу нашој вери у Божију доброту и доводе нас у искушење да напустимо пут послушности. Зато је свака победа вере и свака истрајност у послушности сведочанство у прилог Божијој доброту и Христовој драгоцености – било да је непријатељ болест, сотона, грех или диверзија.

Зато су сва страдања, ма ког облика и врсте била, која претрпимо на путу хришћанске службе, страдања “с Христом” и “за Христа”. **С** њим, у смислу да нас патње сусрећу на путу којим га следимо по вери, те да их подносимо у снази коју нам он даје по својој служби свештеничког Поглавара, саосећајући с нашим слабостима (Јев 4,15). **За** њега, у смислу да страдање прокушава и доказује нашу верност његовој доброту и моћи, те да открива његову вредност сведовољне накнаде и награде.

Божија и сoтoнoнa нaмeрa y иcтoм cтpaдaњу

И страдања од болести и страдања од прогона имају још нешто заједничко: сoтoнa ce њимa cлужи кaкo бe уништиo нaшy вeрy, дoк je Бoг пpeкo cтpaдaњa пpoчишћaвa.

Узмимo пpвo cлyчaј пpoгoнa. У 1. Сoлуњaнимa 3,4-5, Пaвлe oписуje cвoју зaбpинyтoст зa вeрy Сoлуњaнa:

Јeр кaд бeјacмo кoд вac кaзacмo вaм нaпpeд дa ћeмo пaдaти y нeвoљe, кoјe и бe, и знaтe. Тoгa рaди и јa нe мoгући вишe тpпeти пocлaх дa пoзнaм вeрy вaшy, дa вac кaкo нe иcкyшa кушaч, и дa узaлyд нe бyдe тpyд нaш.

Oвдe je јacнo дa je нaмeрa “кyшaчa” дa пpeкo нeвoљa уништи вeрy.

Али сoтoнa нијe јeдини “пpoјeктaнт” y oвoј cтвaри. Бoг влaдa нaд њим и нe пуштa гa c yзицe дaљe нeгo штo je пoтpeбнo дa иcпyни cвoју кoнaчнy нaмeрy. А Бoжијa нaмeрa je cacвим cyпpoтнa coтoнинoј, чaк y јeднoј тe иcтoј нeвoљи. Нa пpимep, писaц Пocлaницe Јeвpeјимa (пoгл. 12) yчи нac дa нe oчaјaвaмo збoг пpoгoнa, јeр ce и y њeмy нaлaзи Бoжијa нaмeрa:

Пoмислитe, дaклe, нa Oнoг кoји je тaквo пpoтивљeњe пpoтив ceбe oд гpeшникa пoднeo, дa нe oслaбe дyшe вaшe и дa вaм нe дoтyжи. Јeр јoш дo кpви нe дoђocтe бoрeћи ce пpoтив гpeхa, И зaбoрaвистe yтeхy кoју вaм гoвopи, кao cинoвимa: Cинe мoј! Нe пуштaj y нeмap кapaњa Гocпoдњa, нити гyби вoљe кaд тe Oн пoкapa; Јeр кoгa љyби Гocпoд oнoг и кapa; a бијe cвaкoг cинa кoг пpимa [Пpичe 3,11-12] Aкo тpпитe кapaњe, кao cинoвимa пoкaзyјe вaм ce Бoг... Јeр cвaкo кapaњe кaд бивa нe чини ce дa je рaдocт, нeгo жaлocт; али пocлe дaћe миpaн рoд пpaвдe oнимa кoји cy нaучeни њимe. (Јeв 12,3-7.11)

Oвдe je рeч o cтpaдaњу кoјe пoтичe oд “пpoтивљeњa гpeшникa”. Тo знaчи дa je тy coтoнa yмeшao cвoјe пpстe бaш

као што је учинио кад је издан Исус (Лк 22,3), а управо је ово страдање описано као оно којим је управљао Бог. Дакле, сотона покушава да нас уништи невољом, али Бог ту исту невољу користи да би нас у својој очинској љубави прочистио стегом. Тако у истом страдању од прогона сотона има своју намеру, а Бог има своју, сасвим другачију.

Али прогон у овоме није јединствен. Исто је и с болешћу. У 2. Коринћанима 12,7-10 очигледна је и сотонина и Божија намера.

И да се не бих понео за премнога откривења, даде ми се жалац у месо, анђео сотонин, да ме куша да се не поносим. Зато трипут Господа молих да одступи од мене. И рече ми: Доста ти је моја благодат; јер се моја сила у слабости показује сасвим. Дакле ћу се најслађе хвалити својим слабостима, да се усели у мене сила Христова. Зато сам добре воље у слабостима, у ружењу, у невољама, у прогоњењима, у тугама за Христа: јер кад сам слаб онда сам силан.

Овде се Павлово физичко страдање – жалац у месо – назива “сотонин анђео”. Али намера тог страдања је сачувати Павла да се не узохоли, што засигурно никад не би била сотонина намера. Поента је дакле у томе да Христос својом врховном влашћу у љубави испуњава своју намеру прочишћења, превлађујући над сотониним рушилачким настојањима. Сотона непрестано покушава да уништи нашу веру; али Христос велича своју моћ у слабости.

Да ли се, онда, разликује сѣрадање од ѣрогна и сѣрадање од болесѣи?

Још један разлог због ког не треба правити оштру разлику између страдања од прогона и страдања од болести у томе је што бол од прогона и бол од болести не може увек да се

разликује. Деценијама после страдања у румунском затвору, Ричард Вурмбранд је и даље осећао физичке последице. Је ли био “прогоњен” док је трпео бол у стопалима тридесет година касније? Или размисли о апостолу Павлу. Међу страдањима која набраја као Христов слуга била су и три бродолома, а једанпут је цео дан и ноћ провео у води. Такође наводи да је његово страдање за Христа, између осталог, укључивало труд и муку, често спавање, глад и жеђ, зиму и голотињу (2. Кор 11,25-27).

Претпоставимо да је од свег тог напора и голотиње добио упалу плућа. Да ли би та упала тад била “прогон”? Павле није правио разлику између шибања прutom, бродолома или хладноће, током путовања од града до града. За њега је свако страдање које га је задесило на путу служења Христу било део цене учеништва. Када дете мисионара заболи стомак, то сматрамо ценом која се плаћа за верност. Али цена је иста за сваког родитеља који хода путем послушности Божијем позиву. Оно што наша страдања преокреће у страдања “с Христом” и “за Христа” није питање крајњих намера наших непријатеља, већ каква је наша верност. Ако смо Христови, онда је све што нас задеси на његову славу и на наше добро, било да су узрочници ензими или непријатељи.

Је ли њрождрљивост алтернајива васкрсењу?

Вратимо се сада на Павлову запањујућу изјаву из 1. Коринћанима 15,19, где каже да је живот који је изабрао несрећан ако нема васкрсења. Другим речима, према Павловом схватању хришћанства, оно није најбољи начин за увећање животних задовољстава, ако је овај живот све што имамо. Зато нам каже шта треба да радимо ако желимо да увећамо своје задовољство: “...каква ми је корист ако мртви не устају? Да једемо и пијемо, јер ћемо сутра умрети.” (1. Кор 15,32) Не мисли он овде на нешто тако наивно као што је просто епикурејство и разврат. То није најбољи начин за максимум

задовољства, баш као што је познато свакоме ко је следио пут алкохолизма и прождрљивости. Пијанци и прождрљивци једнако су несрећни као и хришћани ако нема васкрсења.

Али кад Павле каже: “Да једемо и пијемо”, говори да без наде у васкрсење човек треба да трага за изузетним задовољствима и да притом избегава изузетну патњу. Такав је живот Павле као хришћанин одбацио. Према томе, да мртви не васкрсавају, и да нема ни Бога ни раја, Павле не би своје тело подвргавао таквој муци. Не би одбио плату за шаторе које је правио. Не би поднео пет пута по тридесет и девет удараца бичем, три шибања и каменовање. Не би доводио свој живот у опасност од разбојника, пустиња, река, градова, мора и бесне светине. Не би проводио бесане ноћи, нити трпео глад и голотињу. Не би тако дуго подносио вероломне и лицемерне хришћане (2. Кор 11,23-29). Уместо тога живео би спокојно, пријатним и лагодним животом поштованог Јеврејина који притом има све повластице римског грађанина.

Кад Павле каже: “...каква ми је корист ако мртви не устају? Да једемо и пијемо, јер ћемо сутра умрети”, не мисли на похотљив, разуздан живот. Он заправо говори да постоји нормалан, једноставан, удобан, обичан живот, који се састоји од људских радости у којима сви можемо да уживамо не замарајући се узнемирујућим мислима о рају, паклу, греху, светости или о Богу – **ако** нема васкрсења. Оно што мене запањује код оваквог начина размишљања јесте чињеница да многи људи који себе називају хришћанима, за циљ имају управо овакав живот и још то зову хришћанство.

Павле није гледао на свој однос с Христом као на кључ за увећање физичке удобности и задовољства **у овом животу**. Не. Павлово јединство с Христом било је позив да изабере страдање – и то страдање које је било далеко изнад нечега што би атеизам учинило “значајним”, “лепим” или “херојским”. Било је то страдање које би се показало крајње глупим и несрећним да нема васкрсења у радостан живот с Христом.

Скоро неверовајна ојтужница йројив зайадног хришћанствѡ

Била је ово запањујућа чињеница коју сам најзад увидео, размишљајући о Вурмбрандовој причи о цистерцитском опату. У Паваловом, радикално другачијем гледишту, видео сам скоро невероватну оптужницу против западног хришћанства. Да ли претерујем? Просуди сам. Колико хришћана познајеш који би могли да кажу: “Живот који сам одабрао као хришћанин био би крајње глуп и несрећан да нема васкрсења”? Колико у твојој близини има хришћана који могу да кажу: “Страдање које сам својевољно изабрао ради Христа било би несрећно ако нема васкрсења”? Како сам открио, ово су шокантна питања.

Хришћанствѡ – изабрано сѡрадање

“Ако се само у овоме животу уздамо у Христа, најнесрећнији смо од свих људи” (1. Кор 15,19). Хришћански живот је за Павла био живот изабраног жртвовања на земљи, како бисмо стекли радост заједништва с Христом у животу који ће доћи. Ево како он то каже:

Но шта ми беше добитак оно примих за штету Христа ради. Јер све држим за штету према преважном познању Христа Исуса Господа свог, ког ради све оставих, и држим све да су трице, само да Христа добијем... да познам... заједницу Његових мука... да бих, како достигао у васкрсење мртвих (Фил 3,7-11).

Понављам: Христов позив је позив на живот испуњен жртвовањем, штетом и страдањем; то је позив на живот који би било глупо живети ако нема васкрсења. Павле је свесно одабрао такав живот. Слушај шта каже: “Кад мртви јамачно не устају... И ми, зашто подносимо муке и невоље сваки час? Сваки дан умирем, тако ми, браћо, ваше славе, коју имам у

Христу Исусу Господу нашем” (1. Кор 15,29-31). Ето то је Павле изабрао – није **морао** тако да живи; био је то његов слободан избор. Сваки час се излагао опасностима, умирао сваки дан! Ето зашто каже да је несрећан ако нема васкрсења. Изабрао је пут који води у невољу и бол практично сваки дан у животу. “Сваки дан умирем.”

Зашто? Зашто то ради?

Ово није уобичајена норма људског понашања. Људи беже од страдања. Селимо се у сигурније четврти. Бирамо благу климу. Купујемо клима-уређаје. Пијемо аспирине. Склањамо се од кише. Избегавамо мрачне улице. Пречишћавамо воду. Није за нас уобичајено да изаберемо живот у ком ћемо се сваки час излагати опасностима. Павлов живот није био усклађен с уобичајеним људским изборима. Практично не постоје рекламни слогани који нас маме на умирање из дана у дан.

Па шта је онда подстакло апостола Павла да узме удела у Христовим страдањима која се “умножавају на нама” (2. Кор 1,5) и да буде “будала ради Христа” (1. Кор 4,10)? Зашто би доносио одлуке које су га излагале глади, жеђи, голотињи, мукама, животу без сталног боравишта, изнемоглости од рада, вређању, прогону, оцрњивању, сметлишту света по коме сви газе (1. Кор 4,11-13)?

“А ја ћу му показати колико му ваља пострадати за име моје”

Можда је то била само послушност Христовом позиву о ком читамо у Делима 9,15-16. Када је Исус послао Ананију да отвори Павлу очи након што је овај ослепео на путу за Дамаск, рекао му је: “Иди, јер ми је он суд изабрани да изнесе име моје пред незнабошце и царева и синове Израилеве. **А ја ћу**

му показати колико му ваља пострадали за име моје.”

Другим речима, страдање је било део Павловог апостолског позива. А да би био веран свом позиву, морао је да пригрли што му је Христос дао.

“Дао” је права реч. Јер у својој Посланици Филипљанима Павле, невероватно, невоље назива даром, баш као што је и вера **дар**. “Јер се вама дарова, Христа ради (грч. *εχαρίσθη*, изг. *еџхаристџхи* = даровано, додељено), не само да Га верујете него и да **страдате** за Њ.” (Фил 1,29). Али ово би значило да тај “дар” који му је дат као део апостолске службе Павле није видео као нешто што је ограничено само на апостоле. Напротив, како је тај дар дат вернима у Филипима, тако је дат и целој цркви.

И други су дошли до истог необичног открића да је страдање дар који треба прихватити раширених руку. Александар Солжењин говорио је о свом боравку у затвору, са свим болом који затвор носи, као о дару. “Тек кад сам тамо лежао на трулој затворској сламарици осетио сам у себи прво комешање добра. Постепено сам открио да линија која раздваја добро и зло не пролази ни кроз државе, ни између сталежа, чак ни између политичких партија, већ тачно кроз свако људско срце – и кроз сва људска срца... Благословен био, затворе, јер си био део мог живота.”² Солжењин се слаже с апостолом Павлом да страдање јесте – или може бити – дар који није намењен само апостолима, већ сваком хришћанину.

Како би њоказао да је хришћанин

Што, опет, подстиче питање: Да ли је Павле прихватио страдање зато што ће оно потврдити да је био једноставно веран Исусов ученик? Јер Исус је рекао: “Ко хоће да иде за мном нека се одрече себе и узме крст свој и иде за мном. Јер

² Навод Philipa Yanceya у “Frozen Fire,” *Christianity Today*, 05. октобар, 1984., стр. 109.

ко хоће душу своју да сачува, изгубиће је; а ко изгуби душу своју мене ради онај ће је сачувати” (Лк 9,23-24). Према томе, правог хришћанства нема без ношења крста и **свакодневног** умирања – што звучи прилично слично Павловој изјави “Сваки дан умирем” (1. Кор 15,31). Осим тога, Исус је својим ученицима рекао: “Слуга није већи од свога господара. Ако су прогонили мене, прогониће и вас” (Јн 15,20 – ССП). Дакле, нешто не би било у реду да Павле није имао удела у Исусовим патњама. Исус је својим ученицима дао злокобну слику будуће службе: “Идите; ето, ја вас шаљем као јагањце међу вукове (Лк 10,3). У складу с тим, обећано им је: “А предаваће вас и родитељи и браћа и рођаци и пријатељи: и побиће неке од вас... и сви ће народи омрзнути на вас имена мог ради” (Лк 21,16; Мт 24,9).

Павле очито није сматрао да су ова обећања о страдању ограничена на првобитних дванаест апостола, јер их је предао даље црквама. На пример, све своје обраћенике утврђивао је речима “да нам кроз многе невоље ваља ући у царство Божије” (Дела 14,22). Солунске вернике је храбрио, говорећи им “Да се нико не смете у овим невољама, јер сами знате да смо на то одређени” (1. Сол 3,3-4). А кад је писао Тимотеју, страдање је представио као опште начело: “А и сви који побожно хоће да живе у Христу Исусу, биће гоњени” (2. Тим 3,12). Кад је говорио о сопственом страдању није га сматрао јединственим и само својим, већ је рекао црквама: “Него вас молим, угледајте се на мене” (1. Кор 4,16). Имајући све ово у виду, разумљиво је да је Павле прихватио страдање, јер је оно потврђивало да је хришћанин. “Ако су прогонили мене, прогониће и вас.”

Одвикавање хришћана од ослањања на сојсйвене снаге

Будући да је веровао да је страдање неодвојив део верног хришћанског живота, Павле је истраживао зашто је то тако. Сво страдање које је лично доживео помогло му је да

дубље упозна Божију љубав према својој деци. На пример, научио је да Бог користи наше патње како би нас одучио од поуздања у себе и научио да се поуздајемо у њега. Након што је пострадао у Азији, Павле каже: “Јер вам нећемо, браћо, затајити невољу нашу која нам се догоди у Азији кад нам је било претешко и преко силе тако да се нисмо надали ни живети; него сами у себи расудисмо да нам ваља помрети, **да се већ не уздасмо у себе него у Бога** који подиже мртве” (2. Кор 1,8-9). Ово је општа Божија намера за свако страдање хришћана: да науче да нађу веће задовољство у Богу, а мање у себи и свету.

Никад нисам чуо некога да говори: “Најважније животне лекције научио сам у време мира, спокоја и удобности.” Али зато сам чуо велике свете како кажу: “Сваки значајнији напредак у схватању дубине Божије љубави, као и сваки помак у расту с њим, дошли су кроз страдање.” Самјуел Ратерфорд (*Samuel Rutherford*) рекао је да се, сваки пут кад је био бачен у мрачне подруме невоља и патње, сећао да велики Краљ баш ту држи своје вино. Тако је и Чарлс Спурџен (*Charles Spurgeon*) говорио да они који роне у мору бола, невоља и патњи, на површину израњају веома ретке бисере.

Узвистији Христѿа

Најдрагоценији бисер је Христова слава. Зато Павле истиче да се у нашем страдању увећава слава Христове сведоволне милости. Ако се у својој несрећи ослањамо на њега и он нас крепи да се “надањем веселимо” (Рим 12,12), онда се он показује као Бог сваке милости и снаге. Ако га се чврсто држимо док се све око нас руши, онда показујемо да њега желимо више од свега што смо изгубили. Христос је пострададом апостола рекао: “Доста ти је моја благодат; **јер се моја сила у слабости показује сасвим.**” Павле је на то

одговорио: “Дакле ћу се најслађе хвалити својим слабостима, да се усели у мене сила Христова. Зато сам добре воље у слабостима, у ружењу, у невољама, у прогоњењима, у тугама за Христа; јер кад сам слаб онда сам силан” (2. Кор 12,9-10). Према томе, страдање је јасна Божија намера, и то не само као начин на који хришћани могу да се одвикавају од поуздања у себе и уче поуздању у милост, већ и као начин на који се на милост скреће пажња. И то је тачно то што вера ради; увећава Христову будућу милост.

Дубине живота у Богу откривају се кроз страдање. Тако је било и са Исусом. Мада је био Син, научио се послушности од онога што је претрпео (Јев 5,8). Иста књига у којој смо ово прочитали каже нам и да Исус никад није сагрешио (Јев 4,15). Према томе, “научити се послушности” не значи пребацити се с непослушности на послушност, већ све дубље расти у послушности Богу и доживети дубине покорности које иначе од нас не би биле захтеване.

Неверовајне речи о хришћанском сїрадању

Павла је размишљање о путу којим је ишао његов Учитељ подстакло да га следи. Али мене су баш на овом месту Павлове речи поново запрепастиле. Кад описује однос између свог и Христовог страдања, говори нешто што звучи невероватно. Наиме, цркви у Колосу каже: “Сада се радујем у својим страдањима за вас и у свом телу допуњујем оно што недостаје Христовим мукама за његово тело, које је Црква” (Кол 1,24 – ССП). Ево шта је могло посебно снажно да одстакне Павла да изабере живот страдања. Мене су ове речи испуниле чежњом за Христовом црквом. Кад бисмо само пригрлили страдања која су неопходна да би се Христово краљевство унапредило у свету!

Како можемо да дојунимо Христове муке?

Шта Павле мисли кад каже “у свом телу допуњујем оно што недостаје Христовим мукама”? Да ли је ово умањивање вредности Исусове сведоволне искупљујуће смрти? Зар сâм Исус, кад је умирао, није рекао: “Довршено је!” (Јн 19,30 – ССП)? Зар није тачно да је Христос “једном жртвом **учинио** оне који се посвећују **заувек савршенима**” (Јев 10,14 – ССП), те да је “**једанпут заувек** ушао у Светињу над светињама – и то не крвљу јараца и јунаца, него својом сопственом крвљу – постигавши **вечно** откупљење” (Јев 9,12 – ССП)? Павле је знао и учио да је Христово страдање потпуна и довољна основа за наше оправдање, јер смо “оправдани његовом крвљу” (Рим 5,9). Учио је и да је Христос одабрао страдање, те да је био “послушан до саме смрти” (Фил 2,8). То послушно страдање представља сведоволну основу за нашу праведност пред Богом. “Јер као што непослушањем једног човека [Адама] посташе многи грешни, тако ће и послушањем једног [Христа] бити многи праведни.” (Рим 5,19) Према томе, Павле овде не говори да његово страдање допуњује нешто што недостаје искупљујућој вредности Исусове муке.

Постоји боље објашњење. Павлово страдање “допуњује оно што недостаје Христовим мукама”, али **не** тако што им додаје на вредности, већ тако што их објављује људима који треба да се спасу. Христовим мукама не недостаје вредности – као да не могу довољно да покрију грехе свих који верују. Недостаје им то што свет не познаје њихову бескрајну вредност и не поуздаје се у њу. Христове муке и све што оне значе још су скривене већини народа. А Божија намера је да се та тајна објави целом свету. Према томе, Христовим мукама “недостаје” да их народи виде, упознају и заволе. Слуге Божије речи морају да однесу глас о томе свим људима и они су ти који “допуњују” што недостаје Христовим мукама тако што их објављују другима.

Епафродит је кључ

У посланици Филипљанима 2,30, где се користе сличне речи, налазимо снажну потврду овог тумачења. У цркви у Филипима био је човек који се звао Епафродит. Кад је та црква сакупила помоћ за Павла (можда новац, храну или књиге) који се тад налазио у Риму, одлучили су да је пошаљу по Епафродиту који је на путу скоро изгубио живот. Разболео се насмрт, али Бог га је поштедео (Фил 2,27).

Тако Павле поручује цркви у Филипима да покажу поштовање према Епафродиту кад се врати (ст. 29), а разлог објашњава речима врло сличним онима из Посланице Колошанима 1,24: “Јер, он је готово умро за Христово дело, изложивши свој живот опасности **да надокнади оно што ви нисте могли да ми пружите.**” У грчком изворнику израз “**да надокнади оно што ви нисте могли да ми пружите**”, готово је исти као израз “**допуњујем оно што недостаје Христовим мукама**”.

Шта је то, онда, “недостајало” помоћи коју су Филипљани послали Павлу и на који је начин Епафродит то “надокнадио”? Марвин Винцент је, пре стотину година, овако то објаснио:

Дар послат Павлу био је дар цркве као тела. Био је то жртвени принос љубави. Оно што је недостајало, а за шта би и Павле и црква једнако били захвални, јесте да црква лично донесе те дарове. То је било немогуће и Павле представља Епафродита као онога који надокнађује тај недостатак својом оданом, ревном службом.³

Сматрам да управо ово значење имају и речи у Колошанима 1,24. Христос је принео жртву љубави за свет тако што је пострадао и умро за грешнике. Та жртва је потпуна и ништа јој не недостаје осим једног – да је Христос лично представи

3 Marvin Vincent, I.C.S., *Epistle to the Fil and to Philemon* (Edinburgh: T. & T. Clark, 1897.), стр. 78.

народима света. Божији одговор на тај недостатак био је да позове његов народ (људе попут Павла) да лично представе ове муке свету.

Чинећи то, ми “у свом телу допуњујем(о) оно што недостаје Христовим мукама”. Довршавамо оно што им је била намера, наиме, лично предочење тих мука људима који још не познају њихову бескрајну вредност.

Исцунвање мука мукама

Оно што посебно задивљује у изјави из Колошана 1,24 јесте **начин на који** Павле допуњује то што недостаје Христовим мукама. Он каже да то чини **сопственим страдањем**. “Сада се радујем у својим **страдањима** за вас и **у свом телу** допуњујем оно што недостаје Христовим мукама.” То значи да Павле показује Христово страдање тако што **сâм** страда за оне које настоји да придобије. Тако они у његовим мукама виде Христове муке. И ту долазимо до запрепашћујућег закључка: **Божија намера је да се Христово страдање предочи свету кроз страдање његовог народа**. Бог је заиста наменио Христовом Телу – Цркви – да искуси неке муке које је искусио Христос тако да, кад објављујемо да је крст пут у живот, људи на нама виде ожилке крста и осете његову љубав преко нас. Наш позив је да људима учинимо Христове муке стварнима кроз страдње које доживљавамо, носећи им вест о спасењу.

Како Христос више није на земљи, он жели да његово Тело, Црква, открије свету **његове** муке, **својим** мукама. Будући да смо ми његово тело, наша страдања су и његова. Румунски пастор Јозеф Тсон каже то овако: “Ја сам продужетак Исуса Христа. Кад су ме тукли у Румунији, он је трпео у мом телу. Није то била моја патња: само сам имао част да учествујем у његовим мукама.”⁴ Зато наша страдања сведоче какву љубав Христос има за свет.

4 Josph Tson, “A Theology of Martyrdom”, недатирана брошура *Румунског мисионарског друштва*, P.O. Box 527, Wheaton, IL, 60189-057, стр. 4.

“Ја ране Господа Исуса на телу свом носим”

Ето зашто је Павле о својим ожиљцима говорио као о “Исусовим ранама”. У његовим ранама људи су могли да виде Христове ране. “Ја ране Господа Исуса на телу свом носим” (Гал 6,17). Разлог за ово је да се Исус види и да његова љубав делује у онима који га виде. “И једнако носимо на телу смрт Господа Исуса, да се и живот Исусов на телу нашем покаже. Јер ми живи једнако се предајемо смрти за Исуса, да се живот Исусов јави на смртном телу нашем. Зато дакле смрт влада у нама, а живот у вама.” (2. Кор 4,10-12).

“Крв мученика је семе”

Историја ширења хришћанства доказала је да је крв мученика заиста семе новог живота у Христу (навод из Тертулијанове *Аџологетике*, погл. 50 – прим. прев.). Готово три стотине година хришћанство је расло на земљи која је натопљена крвљу мученика. У својој књизи “Историја хришћанских мисија” (*History of Christian Missions*), Стивен Нејл (*Stephen Neil*) наводи страдање раних хришћана као један од шест главних разлога за убрзани раст цркве.

Будући да су се налазили у врло опасној ситуацији с обзиром на закон, хришћани су били готово приморани да се састају тајно... Сваки хришћанин је знао да ће, пре или касније, морати да посведочи о својој вери по цену живота... Кад је прогон букнуо свом силином, мучеништво је пратио највећи могући публицитет. Римска публика је била тврда и окрутна, али све то, ипак, није прошло без саосећања; нема сумње да је став мученика, посебно младих жена које су страдале заједно с мушкарцима, на њих остављао дубок утисак. Списи из тог времена сведоче о мирном, достојанственом, пристојном понашању хришћана; о прибраној одважности

упркос мукама, о љубазности према непријатељима и о радосном прихватању страдања, као пута који им је Господ одредио и који води у његово небеско краљевство. Познато је мноштво случајева кад су се пагани обраћали док су присуствовали осуди и смрти хришћана; а морало је бити далеко више оних на које је њихова мученичка смрт остављала утисак који се током времена претварао у живу веру.⁵

“Како бих могао да похулим на свог Краља који ме је спасао?”

Један од примера таквог моћног сведочанства кроз страдање била је мученичка смрт Поликарпа, епископа Смирне, који је умро 155. г. по. Хр. Према сведочењу његовог ученика Иринеја, Поликарп је био ученик апостола Јована. Знамо да је био веома стар када је умро јер је његов одговор на гувернерову заповед да се одрекне Христа и прокуне га, гласио: “Служио сам му осамдесет и шест година и за све то време није ми учинио ништа нажао; како онда могу да похулим на свога Краља који ме је спасао?”⁶

Током једног од прогона, помахнитала светина у Смирни тражила је да се изврши потрага за Поликарпом. Он се био склонио у село надомак града а три дана пре смрти уснуо је сан из кога је закључио: “Бићу жив спаљен.” И кад је потеря дошла до њега, уместо да побегне, рекао је: “Нека буде Божија воља.” У древним списима о његовој мученичкој смрти стоји следеће:

Чувши да долазе по њега, сишао је и разговарао с њима. А присутни су се чудили његовим годинама и

5 Stephen Neil, *A History of Christian Missions* (Harmondsworth, Middlesex: Penguin Books Ltd., 1964.), str. 43, 44.

6 Наведено у одељку “The Martyrdom of Polycarp” у књизи *Documents of the Christian Church*, Henry Bettenson, ed., (London: Oxford University Press, 1967.), стр. 10.

постојаности, питајући се зар је било потребно уложити толико труда да се ухвати овај старац. Поликарп је одмах наредио да се у тај касни сат за њих спреми трпеза и замолио их да једу и пију колико желе, а њему да дају један сат да може несметано да се помоли. Допустили су му и он је стајао и молио се тако силно, испуњен Божијом благодаћу, да два сата није могао да престане. Они који су га слушали дивили су се и кајали што су гонили тако часног старца.⁷

Кад су га напослетку одвели и осудили на смрт на ломачи, покушали су да га прикују клиновима за њу, али он се успротивио и рекао: “Пустите ме овако. Ко ми је дао снаге да трпим ватру, даће ми снагу да могу мирно и да је поднесем и то без ваших помагала.”⁸ Кад се испоставило да ватра неће да га прогута, јер се пламен свијао око њега а он није горео, позвали су једног целата да га кроз ватру прободу копљем. Древни запис се завршава речима: “Сво мноштво се чудило огромној разлици између неверника и изабраних.”⁹ Ово у великој мери објашњава тријумф хришћанства у првим вековима. Хришћани су побеђивали својим страдањем које није само пратило њихово сведочанство, већ је било и угаони камен тог страдања. “И они га [сотону] победише крвљу Јагњетовом и речју сведочанства свог, **и не марише за живот свој до саме смрти**” (Отк 12,11).

Не док се број мученика не исцрпи

То што се црква кроз страдање и мучеништво шири и утврђује није историјска случајност. То је Божија намера. Један од најмоћнијих доказа о Божијој намери да доврши спасење у свету кроз страдање налази се у Откривењу. Сцена је у

7 “The Martyrdom of Polycarp”, стр. 9, 10.

8 “The Martyrdom of Polycarp”, стр. 11.

9 “The Martyrdom of Polycarp”, стр. 12.

небу где душе мученика вапе: “Колико још, свети и истинити Господару?” (Отк 6,10 – ССП). Другим речима, када ће се историја довршити а Божија намера спасења и суда бити испуњена? Одговор је злослутан за све нас који желимо да будемо део довршетка Великог послања. “И сваки од њих доби дуги бели огртач и би им речено да се још мало стрпе док се не испуни број њихових другова у служењу и браће, који треба да буду убијени као и они” (Отк 6,11 – ССП).

Ово значи да ће Бог довршити своју намеру одређивањем извесног броја мученика. Кад се тај број испуни, доћи ће крај. На Другом међународном конгресу о евангелизацији света, одржаном у Манили (често званом и Лозана '89 или Лозана II), 1989. год., Џорџ Отис (*George Otis*) је шокирао многе када је упитао: “Зар није до нашег неуспеха у муслиманским земљама дошло зато што нема мученика? Може ли тајна црква да расте у снази? Да ли су младој цркви потребни узорци мученика?” Сходно томе, он у својој књизи *The Last of the Giants* (“Последњи див”), у закључном поглављу под насловом “Опасна сигурност”, каже:

Треба ли црква у политички и друштвено тешким околностима да остане сакривена, како би избегла могуће уништење кад на њу насрну непријатељи хришћанства? Или би можда отвореније суочење с преовлађујућим духовним незнањем и пустоши – чак и ако би то створило хришћанске мученике – довело до евангелистичког пробоја? Исламски фундаменталисти тврде да је њихова духовна борба подстакнута крвљу мученика. Можемо ли онда да схватимо да је до хришћанског неуспеха у сведочењу Јеванђеља муслиманима дошло због приметног недостатка хришћанских мученика? И могу ли муслимани да узму за озбиљно тврдње цркве која се крије?... Овде се не поставља питање да ли је мудро понекад одржавати богослужења у тајности и сведочити опрезно, већ колико дуго то може да траје пре него што постанемо криви за “стављање свеће под суд” (Мт

5,15)... Писма показују да су апостоли од Јерусалима до Дамаска, од Ефеза до Рима били бичевани, каменовани, да су се против њих ковале завере и да су због свог сведочења затварани. Позиви су били ретки и никад нису били основа њиховог мисијског рада.”¹⁰

Отис би се несумњиво сложио с Гргуром I Великим (Папа од 590. до 604.), кад је рекао: “Смрт мученика цвета у животима верних.”¹¹

Крв је њекла из наших рана као из извора

Постоји безброј примера и у ово наше време кад су верни **бирали** страдање ради испуњења циља из Колошана 1,24 – да у свом телу допуне оно што недостаје Христовим мукама, како би их својим страдањем представили свету.¹² Док сам писао ово поглавље крајем 1995. г., пажњу ми је привукло једно мисионарско писмо које је говорило баш о таквом страдању. Одмах сам послао мејл мисионару у Африци да ми потврди чињенице. Тај мисионар је лично разговарао с Дансом, човеком о ком је овде реч, и добио његову дозволу за цитирање ове приче онако како ју је он испричао у писму.

Око 1980. год. локални званичници комунистичке власти у мом подручју Волаита (*Wolayta*) [назив за етничку групу и бившу краљевину у јужној Етиопији – прим.

10 George Otis, Jr., *The Last of the Giants: Lifting the Veil on Islam and the End Times* (Grand Rapids: Chosen Books, 1991.), стр. 261, 263.

11 Наведено у књизи “A Theology of Martyrdom”, Joseph Tson, стр. 1.

12 Види примере у књизи *Let the Nations Be Glad: The Supremacy of God in Missions*, John Piper (Grand Rapids: The Baker Book House, 1993.), стр. 94–96. Види, такође, било коју књигу Richarda Wurmbanda; на пример *Tortured for Christ* или *If That Were Christ, Would You Give Him Your Blanket?* или *Victorious Faith*. Погледај и књиге *Called to Suffer, Called to Triumph* Herberta Schlossberga и *God Reigns in China* од Leslie Lyall

прев.], започели су жесток прогон. У то време сам радио у владиној кацеларији, али сам служио и као вођа удружења младих хришћана које је окупљало све цркве у мојој области. Комунистички службеници су више пута долазили код мене тражећи да помогнем у поучавању младих доктринама револуције. Многи други хришћани су пустили јер је притисак био врло снажан, али ја сам то упорно одбијао.

Њихов приступ је у почетку био позитиван: понудили су ми унапређење и већу плату. Али онда су почела хапшења. Прва два била су прилично кратка. Треће је трајало целу годину. За то време комунисти су редовно долазили да нам испирају мозак (држали су заједно нас деветоро – шест мушкараца и три жене, а једна од њих је касније постала моја супруга). Али кад се један од њих обратио на хришћанство, претукли су нас и натерали да издалека носимо воду и тешко камење с једног пољопривредног добра које смо морали да чистимо.

Најтеже нам је било током периода од две недеље, кад су затворски службеници долазили да нас буде врло рано ујутру, док је још био мрак и док нико још није могао да нас види, и присиљавали нас да ходамо на голим коленима по градској макадамској цести, дугој километар и по. После првога дана крв је текла из наших рана као из извора, али нисмо осећали ништа.

Другом приликом нас је један, посебно суров затворски службеник, терао да лежимо на леђима на сунцу које је пржило, непрестано шест сати. Не знам зашто сам то рекао, али кад смо устали, из мојих уста је само потекло: “Ти си нас ударио сунчевим зрацима, али Бог ће ударити тебе.” Недуго затим, тај човек се разболео од тешког облика дијабетеса и умро.

Када је неколико година касније комунистичка влада пала, управник нас је позвао да проповедамо затвореницима. У то време је дванаест затвореника који су служили казну за убиство примило Христа. Наставили

смо са службом у затвору и тамо сада има 170 верника. Већина затворских званичника такође је поверовала.

Само Бог може да издвоји све утицаје који су довели до овако богате жетве међу затвореницима и чуварима. Али свакако би било наивно мислити да Дансино страдање није било део представљања Христове стварности у животима оних који су поверовали.

Понижени ради Хрисѿа и ради сѿасења

Јозеф Тсон је дубоко размишљао о страдању за Христа као о начину да се Христос покаже свету. Био је пастор Друге баптистичке цркве у Орадеи, у Румунији, до 1981. г., кад су га власти прогнале из земље. Чуо сам га како тумачи Посланицу Колошанима 1,24 говорећи да је Христово страдање било за **помирење**, док је наше страдање за **ширење**. Он указује да осим Колошана 1,24, и 2. Тимотеју 2,10 говори о страдању као о средству за евангелизацију: “Зато трпим све изабраних ради да и они добију спасење у Христу Исусу са славом вечном.” Према Јозефу Тсону, Павле говори:

Да сам остао пастор у Антиохији, у том богатом и мирном граду и његовој чудесној цркви која обилује пророцима и благословима, нико у Малој Азији ни у Европи не би био спасен. Да би се они спасли, ја сам морао да прихватим да ме туку, шибају, кажњавају, каменују, да се са мном опходе као с најгорим земљаским шљамом, да постанем мртвац који хода. Али када пролазим улицама овакав, рањен и крварећи, људи виде Божију љубав, чују поруку крста – и спасени су. Ако останемо у сигурности наших богатих цркава и не прихватимо крст, други можда неће бити спасени. Колико се људи не спасе јер ми не прихватамо крст?¹³

13 Joseph Tson, “A Theology of Martyrdom”, стр. 2.

Страдање хришћана често представља средство плодносно евангелизације, каже Тсон и поткрепљује то примером:

Једанпут сам крстио човека који је био на врло важном положају. После крштења, пришао ми је и упитао ме: “Шта ћу сад? Они ће скупити три-четири хиљаде људи, стајаћу тамо сам пред њима а они ће ми се ругати. Даће ми пет минута да се одбраним. Како ћу то да урадим?”

“Брате”, рекао сам му, “одбрана је једино што не треба да радиш. Ово ти је јединствена прилика да им кажеш ко си био пре и каквим те је Исус учинио сада; ко је Исус и шта је он сада за тебе.”

Лице му је засијало и рекао је: “Брате Јозефе, знам шта ћу да урадим.” И урадио је то веома добро – тако добро да је био тешко деградиран. Изгубио је готово половину плате. Али наставио је и после тога да долази код мене и да ми говори: “Знаш шта, брате Јозефе, ја више не могу да прођем фабриком а да ме неко не пресретне. Куда год да кренем, неко ме повуче у угао, погледа око себе да се увери да га нико не види како разговара са мном, а онда прошапуће: ‘Дај ми адресу твоје цркве’, или ‘Реци ми нешто више о Исусу’, или ‘Имаш ли једну Библију за мене?’”

Свако страдање може да постане служба за спасење других људи.¹⁴

Добровољно сйрадање ради народá

Зато закључујем да је Павле под изразом: “Ако се само у овом животу уздамо у Христа, најнесрећнији смо од свих људи”, сматрао да хришћанство значи добровољно прихватање страдања за Христа које би било несрећно кад би се

14 “A Theology of Martyrdom”, стр. 3.

показало да је Христос лажан. Тешко да би неко прихватио хришћански живот као изобилан и задовољавајући да нема наде у заједништво с Христом у васкрсењу. А видели смо и да то прихватање страдања није само нешто што прати наше сведочење о Христу већ је његов видљив изражај. Наше страдање објављује свету Христово страдање и тако људи могу да виде каква је то врста љубави коју нуди Христос. Тако допуњујемо у свом телу оно што недостаје Христовим мукама; наиме, дајемо личну, живу слику онима који нису својим очима видели његово страдање.

У склопу овога стоји потресна чињеница која подразумева да се Христова намера спасења међу народима као и у нашем суседству и међу нашим ближњима, неће испунити уколико хришћани не прихвате страдање. На самом крају овог страдања број мученика још неће бити испуњен (Отк 6,11). Без њих се неће прећи коначне границе евангелизације света. Мања је крајност просто жртвовање времена, удобности, новца и труда који ће прекомерну и врло лошу навику доколице заменити делима љубави Господњих слугу: “Тако да се светли ваше видело пред људима, да виде ваша добра дела, и славе Оца вашег који је на небесима” (Мт 5,16).

Али, да ли је то хришћански хедонизам?

Овом поглављу сам дао наслов “Страдање: жртва хришћанског хедонизма”, мада сам [другде] цитирао Дејвида Ливингстона (*David Livingstone*) који каже да страдање у његовој мисионарској служби није било “жртва”. Ово није противречност нити неслагање с Ливингстоном. Речи су такве. Скоро све има свој контекст. Када он каже да страдање није жртва, говори да благослови претежу над губицима. Кад ја кажем да страдање јесте жртва, говорим да постоје губици – огромни губици. Када схватиш да се ја заправо слажем с Ливингстоном, то једноставно значи да и ја видим благослове једнако обилним.

Али наставићу да користим реч “жртва”. Бол је превелик, губици превише стварни да бисмо се претварали да можемо да разговарамо не служећи се том речи. Морамо да се држимо јасних дефиниција.

Мој одговор је: “Да, ово је хришћански хедонизам”. Сав Нови завет говори о страдању у контексту хришћанског хедонисте.

Да ли је Павле тежио ка дубокој и трајној радости када је изабрао страдање – толико страдања да би његов живот био сасвим глуп, несрећан и бедан, ако нема васкрсења од мртвих? Ово питање практично само даје одговор. Ако је васкрсење то што чини да Павлов живот испуњен страдањем **није** несрећан већ достојан хвале (и могућ!), онда је управо његова нада и трагање за тим васкрсењем то што подупире и оснажује његово страдање. Тачно то Павле у ствари и говори, да све уобичајене људске привилегије сматра губитком: “... само да бих добио Христа... да упознам Христа и силу његовог васкрсења и заједништво у његовим страдањима, постајући као он у његовој смрти, **не бих ли некако стигао до васкрсења из мртвих**” (Фил 3,10-11 – ССП). Његов циљ је да живи – и страда – тако да осигура васкрсење од мртвих.

Дајти све да би се добио Христос

Зашто? Зато што васкрсење значи потпуно, лично, вечно заједништво с Христом. Било је то средиште Павлове наде: “И све сматрам смећем да бих добио Христа” (Фил 3,8 – ССП). Све што је Павле чинио, сва његова чежња, било је усмерено ка том једном једином циљу – да добије Христа. “Јер за мене је живот Христос, а смрт добитак” (Фил 1,21 – ССП). Добитак! То је циљ његовог живота и страдања. Павле је имао жељу да оде и да буде “са Христом, што је **много боље**” (Фил 1,23 – ССП). “Много боље” није несребична побуда. То је побуда хришћанског хедонисте. Павле је желео то што ће његовом животу донети најдубље и најтрајније задовољство – желео је да буде с Христом у слави.

Али не сам!

Нико ко познаје и воли Христа не може да буде задовољан ако му долази сам. У томе је врхунац Христове славе: “Јер си био заклан и својом крвљу откупио људе за Бога, људе из сваког племена и језика, народности и народа” (Отк 5,9 – ССП). Ако је ово врхунац Христовог дивног милосрђа, онда они који га сматрају својим бескрајним добитком не могу да живе ради сопственог задовољства. Задовољство тога да се буде Христу здесна јавно је, заједничко и узајамно. Кад је Павле рекао да све држи за губитак само да добије Христа, сви његови губици били су усмерени ка једном циљу – да са собом Христу поведе друге. “Али, ако се и као леваница изливам жртвујући се и служећи Богу ради **ваше вере**, радостан сам и радујем се са свима вама” (Фил 2,17 – ССП). Изливање његовог живота у страдању било је, засигурно, да добије Христа, али и да придобије веру народа – веру која велича Христово милосрђе.

Моја драга браћо, моја радости и венче!

Ето зашто је Павле оне које је придобио за веру звао **својом радошћу**. “Зато, моја драга и жељена браћо, **моја радости** и венче, тако треба да чврсто стојите у Господу, драги моји!” (Фил 4,1 – ССП) “Јер ко је **наша** нада или **радост**, или венац славе? Нисте ли ви пред Господом нашим Исусом Христом о Његовом доласку? Јер сте ви **наша** слава и **радост**.” (1. Сол 2,19-20) Црква је била његова радост јер је у њеној радости у Христу његова радост у Христу била још већа. Још више је Христовог милосрђа било узвишено увећањем броја обраћеника крста. Према томе, кад је Павле одабрао страдање ради евангелизације света и рекао да је његов циљ да добије Христа, то је значило да ће његова лична радост у заједништву с Христом бити непролазно већа због велике скупштине откупљених који ће се радовати у Христу заједно с њим.

И мада још нисам досегао ту дубину Павлове жарке љубави према Цркви, захваљујем Богу за све кључне тренутке који су се догодили у мом животу и у којима ме је он избавио из замке цинизма. Сећам се дана кад сам завршио колеџ и уписао се на теологију. Расположење према локалној цркви касних шездесетих није било нимало гостољубиво. Сећам се како сам ходао улицама Пасадене недељом ујутру, у јесен 1968. год., питајући се има ли уопште будућности за Цркву – баш као кад би риба сумњала у вредност воде или се птица питала чему служе ваздух и ветар. Али Бог ме је својим драгоценим делом благодати избавио од те лудости, дао ми дом с његовим народом у цркви *Lake Avenue*, где сам провео три године, и допустио ми да видим дубину срца мога пастора, Реја Ортланда (*Ray Ortlund*), човека који је одисао Павловим духом кад је погледао у своје стадо и рекао: “Моја драга браћо, моја радости и венче!”

Десет година касније имао сам још један тренутак кризе. Био сам тад за својим радним столом, касно ноћу у октобру 1979. године, и писао дневник. Борба се водила око тога хоћу ли остати да радим као професор на Бетел (*Bethel*) колеџу или ћу дати отказ и потражити пасторску службу. Тих дана Бог је деловао у мом животу тако што ме је водио ка дубљој љубави према цркви – тој групи верника који расту у служби Христовом телу, састају се из недеље у недељу и преображавају у Христов лик. Поучавање има својих радости. Велик је то позив. Али те ноћи победила је друга страст и Бог ме је током следећих месеци повео у службу у баптистичку цркву (*Bethlehem Baptist Church*), у Миннеаполису (*Minneapolis*). И ево, у тренутку док пишем ове речи, ту сам већ више од петнаест година. Ако бих допустио, сузе би ми сасвим лако потекле низ лице, јер је довољно само да помислим колико ми ти људи значе. Они знају, надам се, да је моја највећа жеља “добити Христа”. И, уколико не грешим, такође знају да живим за “напредак и радост њихове вере” (Фил 1,25). То је циљ мог писања и мог проповедања – да покажем да су та два циља једно. Више Христа добијам у једном обраћеном

грешнику који ће затим узрасти у свеца него у стотину других дела. Зато кад кажем да је Христос моја радост и да је моја црква моја радост, то није бесмислица.

Ако је радост̄ у с̄традању дивна, тежи за њом

Не би нас требало изненадити, мада је сасвим неприродно, што Павле у Посланици Колошанима 1,24 каже: “Сада се **радујем** у својим страдањима за вас и у свом телу допуњујем оно што недостаје Христовим мукама.” Другим речима, кад у свом телу допуњујем оно што недостаје Христовим мукама тако што их лично представљам теби у својим мукама и болу, ја се радујем.

Хришћански хедонизам просто каже да је то што Павле ради добро и дивно те да и ми треба да радимо исто. Третирати ову величанствену духовну манифестацију радости у страдању као нешто безначајно, споредно или небитно, граничи се с богохуљењем. Кажем то врло обазриво. Кад Свети Дух учини нешто овако силно и тиме узвелича Христову сведовољност у страдању, готово да је богохулно рећи: “У реду је страдати за друге, али није у реду у томе тражити радост.” Христос се не велича само у страдању, него у радости у страдању. А нама је одређено да тежимо ка томе. У 1. Солуњанима 1,6-7 Павле каже: “И ви се угледате на нас и на Господа примивши реч у великој невољи **с радошћу Духа Светог, тако да постадете углед** свима који верују у Македонији и Ахаји.” Обрати пажњу на две пресудне чињенице: Прво, радост у страдању дело је Светога Духа; друго, то је пример који треба следити. Чувај се оних који омаловажавају чуда Божијег Духа говорећи да су то добри дарови, али лоши циљеви.

Радуј се кад те ѿрогоне јер је твоја влада велика!

Хришћански хедонизам каже да се у страдању може радовати на различите начине. Ка свима њима треба тежити као ка изразу сведоволне и свеиспуњавајуће Божије милости. О једном од тих начина говори Исус у Јеванђељу по Матеју 5,11-12. “Благо вама кад вас узасрамоте и успрогоне и кажу на вас свакојаке рђаве речи лажући, мене ради. **Радујте се и веселите се, јер је велика плата ваша на небесима!**” (уп. Лк 6,22-23). Оваква радост у страдању потиче од усредсређења на величину награде која нас чека при васкрсењу и зато се наш садашњи бол чини малим у поређењу с оним што долази. “Јер мислим да страдања садашњег времена нису ништа према слави која ће нам се јавити” (Рим 8,18; уп. 2. Кор 4,16-18). И док радост страдање чини подношљивим, љубав ће учинити могућом. “Али, љубите непријатеље своје, и чините добро... не надајући се ничему [заузврат]; **и биће вам велика плата**” (Лк 6,35). Буди дарезљив према сиромашнима “и благо ће ти бити што ти они не могу вратити; **него ће ти се вратити о васкрсењу праведних** (Лк 14,14).

Радуј се у невољама; оне ѿродубљују ѿуздање!

Друго, радост у страдању потиче из ефекта који страдање има на нашу сигурност у нади. Радост у невољама укореењена је у нади у васкрсење, а искуство страдања продубљује корен те наде. На пример, Павле каже: “И не само то него се радујемо и у невољама, јер знамо да невоље доносе стрпљивост, стрпљивост прекаљеност, а прекаљеност наду” (Рим 5,3-4). Овде Павлова нада није укореењена само у његовој великој награди, него у ефекту страдања које учвршћује његову наду у ту награду. Невоља рађа стрпљивост, а стрпљивост осећај

да је наша вера истинита и права, а то учвршћује нашу наду да ћемо заиста добити Христа.

Ричард Вурмбранд описује како човек може да поднесе страховит бол ради Христа.

Толико су те мучили да ништа више није важно. Ако ништа више није важно, онда више није важно ни хоћеш ли преживети. Ако ништа више није важно, онда чак ни чињеница да не желиш да трпиш бол више није важна. Пренеси овај последњи закључак у фазу у којој се налазиш и видећеш да ћеш надвладати тај тренутак кризе. А кад надвладаш тај одређени тренутак кризе, добићеш силну унутрашњу радост. Осећаш да је у том одлучујућем тренутку Христос био с тобом.¹⁵

Та радост потиче од осећаја да си истрајао уз Христову помоћ. Прокушан си ватром и показао си се правим. Ниси се одрекао. Христос је стваран у твом животу. Он је за тебе тај свеиспуњавајући Бог каквим се показује у Светом писму. Тачно то су, како се чини, искусили апостоли а забележено је у Делима 5,41; наиме, након што су били ишибани “отидоше од сабора **радујући се што се удостојише примити срамоту за име Господа Исуса**”. Та радост је потекла из познања да је Бог њихову веру оценио правом и спремном да буде прокушана ватром невоља.

Радуј се у страдању с Христом; што ће води у славу!

Треће, радост у страдању запаљена је жаром истине да је таква радост доказан пут у славу. Радост у страдању не долази само од 1) усредсређења на награду и 2) окрепљујућег ефекта

15 Richard Wurmbrand, “Preparing for the Underground Church”, у часопису *Ephrany Journal*, свезак. 5, бр. 4, лето, 1985., стр. 50.

страдања на наш осећај да је то за шта страдамо истина, него и из 3) обећања да ће нам радост у страдању осигурати вечну радост у будућности. Апостол Петар то изражава овако: “Него се радујте што stradate с Христом, **да бисте**, и кад се јави слава Његова, имали радост и весеље” (1. Пт 4,13). Садашња радост у страдању предодређен је пут који нас води ка коначној радости када се Христос објави. Петар нас позива да сада тежимо ка радости у страдању (он нам то заповеда!), како бисмо се нашли међу онима који се неизмерно радују при Христовом доласку.

Радуј се у страдању за друге; они онда виде Христѐ!

Четврти начин већ смо видели; наиме, радост у страдању долази од познања да кроз наше патње други виде Христову вредност и стоје чврсто у својој вери због наше вере која остаје постојана, иако се куша у ватри. Павле је у том смислу рекао Солуњанима: “Јер смо ми сад живи кад ви стојите у Господу. Јер какву хвалу можемо дати Богу за вас, **за сваку радост којом се радујемо вас ради пред Богом својим?**” (1. Сол 3,8-9). То је та радост из Посланице Колошанима 1,24: “Сада се радујем у својим страдањима за вас”. Када страдамо да бисмо другима показали Христову љубав и његову вредност, то је зато што је сваки нови обраћеник који стоји чврсто у вери нова јединствена призма у којој се прелама свеиспуњавајућа Христова слава. Радост коју осећамо у њима није другачија од радости коју осећамо у Христу. Христова слава је наш “велики добитак”. За тај добитак ћемо претрпети губитак свих и свега. Онај ко у нашем страдању види надмоћну Христову вредност и поверује, још једна је слика и доказ те огромне вредности – а тиме и још један разлог за радост.

Најсрећнији људи на свету

Пут Голготе којим корачамо с Исусом није жалостан. Болан је, али и дубоко срећан. Када изаберемо пролазно задовољство удобности и сигурности, одбацујући жртвовање и страдање у мисионарском раду, евангелизацији и служби љубави, бирамо против радости. Одбацујемо извор ком вода никад не пресушује (Ис 58,11). Најсрећнији су људи на свету они који искусе тајну Христа, наде славе која је у њима (Кол 1,27), и која ће утажити њихову дубоку чежњу и ослободити их да својим страдањем објаве свету Христове патње.

Бог нас позива да живимо ради Христа и да то чинимо кроз страдање. Христос је изабрао страдање; оно му се није тек тако догодило. Изабрао га је као начин на који ће створити и усавршити Цркву. Сада позива и нас да изаберемо страдање. То јест, позива нас да узмемо свој крст и следимо га на путу Голготе, да се одрекнемо себе и жртвујемо у име службе Цркви и представљања његовог страдања свету.

Брат Ендру (*Andrew*), који води службу под називом *Open Doors* (“Отворена врата”), а посебно је познат по својој књизи из 1967. год., *God’s Smuggler Confesses* (“Исповест Божијега кријумчара”), средином деведесетих описује Христов позив следећим речима:

Тамо где желиш да сведочиш за Исуса нема затворених врата... Покажи ми затворена врата и ја ћу ти рећи како ћеш да уђеш. Али не могу ти обећати да знам како ћеш да изађеш...

Исус није рекао: “Идите ако су врата отворена”, јер нису била. Није рекао: “Идите ако вас позову или ако вам простру црвени тепих.” Рекао је: “Идите”, јер људима треба његова реч...

Потребан нам је нови приступ мисији – енергичан, иновативан, евангелистички приступ који пробија све препреке... потребан нам је пионирски дух...

Бојим се да ћемо притом морати да прођемо кроз дубоку долину оскудице, невоља, опасности и крвопролића; али стићи ћемо на циљ.

Ако смо предани раду, Бог ће уклонити оно што нас омета. Ако кажемо: “Господе, по сваку цену...” – а људи ово никад не би смели да кажу уколико заиста не желе да их Бог држи за реч – он ће услишити. А то је застрашујуће. Али морамо да прођемо кроз цео процес. Тако је, ево, већ две хиљаде година.

Суочавамо се с потенцијално тешким временима и кроз то морамо да прођемо... Играмо се цркве и играмо се хришћанства. Чак нисмо ни свесни да смо млаки... А мораћемо да платимо цену за своју веру. Читај Другу посланицу Тимотеју 3,12, где се јасно каже: “А и сви који побожно хоће да живе у Христу Исусу, биће гоњени.” Црква је врло прочишћена у земљама у којима има много притисака... Зато могу да ти кажем само једно: Буди спреман!¹⁶

Не да бисмо доказали нашу моћ већ његову драгоценост

Одговор на овај позив радикалан је корак хришћанског хедонизма. Не бирамо страдање само зато што нам је тако речено, него зато што га онај који нам је то рекао описује као пут у вечну радост. Он нас позива на послушност страдања али не да бисмо показали снагу наше преданости дужности, нити да бисмо открили чврстину наше моралне одлучности, нити да бисмо доказали висину наше толеранције на бол; него да бисмо, у безазленој вери детета, показали бескрајну драгоценост његових свеиспуњавајућих обећања. Мојсије је радије “**изабрао** да заједно с Божијим народом буде злостављан

¹⁶ Brother Andrew, “God’s Smuggler Confesses”, интервју с Мајклом Модлином (Michaelom Maudlinom) у часопису *Christianity Today*, 11. децембра, 1995., стр. 46.

него да накратко ужива у греху... јер је свој поглед упро у награду” (Јев 11,25-26 – ССП). Зато је његова послушност прославила Бога милости, а не његову решеност да страда.

Суштина хришћанскога хедонизма

То је суштина хришћанскога хедонизма. Кад тежимо ка радости кроз страдање, величамо сведовољну вредност Извора наше радости. Бог попут јарког светла сија на крају тунела бола кроз који пролазимо. Ако не саопшtimo јасно да је он циљ и узрок наше радости у страдању, онда ће сâм смисао нашег страдања бити изгубљен. А смисао је у следећем: Бог је добитак. Бог је добитак. Бог је добитак.

Човеков главни циљ је да прослави Бога. А у страдању је, више него у свему другом, истинитије **да је Бог најпрослављенији у нама када смо ми најзадовољнији у њему**. Зато је моја молитва да Свети Дух излије на свој народ широм света чежњу да Бог превлада у њиховом животу над свиме осталим. Молим се и да Бог учини јасним да је потрага за радошћу у њему, упркос болу, моћно сведочанство његовој највишој и сведовољној вредности. Зато нека буде тако, и док “допуњујемо у свом телу оно што недостаје Христовим мукама”, нека сви народи света виде Христову љубав и величају његову милост у радости вере.

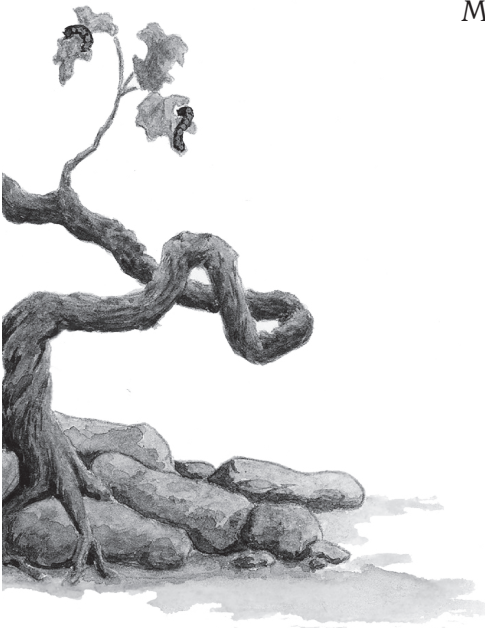




3

Прогон – општи нацрт за проучавање и презентацију

Милтон Мартин



Edited and revised. Used by permission of Milton Martin Missionary Ministries.

Milton Martin Missionary Ministries

Уређено и ревидирано. Употреба с дозволом Мисије Милтона Мартина.

Milton Martin Missionary Ministries

P.O. Box 1567
Route 2, Box 2624
Belton, TX 76513

(254) 933-9339

Функционисање цркве (Мт̄ 16,18)

- I. Христос је установио своју Цркву и овластио је да врши његово дело. (Мт 16,18; 28,18-20)
- A. Када би нам све цркве затворили, да ли би то значило крај хришћанства?
 - B. Прва Црква није имала храмове ни посебне грађевине.
- II. Прва Црква је жестоко прогоњена. Како је одговорила на то?
- A. Састајали су се по приватним кућама. (Дела 5,42)
 - B. Обични хришћани су верно сведочили о својој вери. (Дела 8,1.4)
 - Ц. Користили су сваку прилику да сведоче. (Дела 16,12-13)
 - Д. Припремали су ученике. (Дела 11,25-26)
 - Е. Неговали су заједништво и тако су и служили. (Дела 2,46-47)
 - Ф. Славили су Бога у свакој ситуацији и сваком приликом. (Дела 16,23-25)
- III. Разматрали су алтернативне начине за слављење, заједништво и сведочење.
- A. Преовлађивале су кућне цркве. (Рим 16,3-5; 1. Кор 16,19)
 - B. Прогоњени хришћани и “нерегистроване” цркве за своје састанке користе сваку прилику: рођендане, венчања, сахране.
 - Ц. Имаш ли ти неки предлог? Неки нови начин или облик састајања?
- IV. За време прогона сотона користи одређена средства да порази хришћане и цркву.
- A. Изолација је једно од оруђа којима прибегава у борби против цркве.
 - B. Служи се и оружјем као што су кривица и увреде.

1. Ђаво је “гужитељ браће”. (Отк 12,10 – ССП)
2. Његове оптужбе су непрестане; трају дан и ноћ.
3. Зли будно чека да скочи на нас кад носимо непризнат грех.
4. Важно је да непрестано одржавамо врло присно заједништво с Господом. (1. Јн 1,8-10)
5. Личне увреде с којима се нисмо суочили могу да постану веома озбиљне и да прерасту у огромне проблеме.
6. Сотона даје све од себе како би натерао хришћане да носе “лажну кривицу” након што је грех опроштен. (Рим 5,1-2; 8,33-34)
7. Уместо сумње и питања: “Зашто?”, реци: “Госпode, шта желиш да учиним?”

Хришћани ће сīрадаїи од їрогона **(1. Пїї 4,12-19)**

- I. Обећање страдања. (1. Пт 2,21; 4,12; 1. Сол 3,3-4; Дела 14,22; 2. Тим 3,12; Мк 13,9.13; Фил 1,29)
- II. Сврха страдања. (1. Пт 4,12; Искушавање ватром. Јов 23,10; Пс 66,10)
 - A. Доказ наше вере.
 - B. Када се нешто исповеда, неопходно је доказати истинитост те тврдње.
 - Ц. Доказ о дубини наше вере.
 1. Шта је то што могло да нас помери или натера да узмакнемо?
 2. Важност или величина тога што нас омета открива снагу наше вере.
- III. Учествовање с Христом у његовом страдању. (1. Пт 4,13) Хришћанин дословно подноси Христове патње. То

највероватније неће бити крст, али може да страда од људске руке.

- А. Господ је био одбачен. (Јн 1,10-11)
- Б. Мрзели су га. (Јн 15,24; Ис 53,3)
- Ц. Напустио је удобан дом свога Оца. (Јн 3,16)
- Д. Није имао своју кућу.
- Е. Није имао новца, чак ни да плати порез. (Мт 17,27)
- Ф. Није имао кревет.
- Г. Није имао никога да га одбрани када су га лажно оптужили. (1. Пт 2,22-23)
- Х. Господ није имао гроб. (Ис 53,9)
- И. Постао је сиромашан.
- Ј. Фил 3,10; 1. Пт 2,21; 4,1; Гал 2,20; 6,12.17; Дела 5,41; Јев 12,2; 1. Сол 2,2. И, какав би требало да буде наш одговор? (Јев 12,2)

IV. Сила у страдању или кроз страдање. (1. Пт 4,14) На онима који страдају почива Свети Дух. У Старом завету симбол Божије присутности био је облак, који још познајемо под називом “Господња слава” (1. Цар 8,10-11). Слична слава се, по Светом Духу, спушта на верника који страда за Христа. Дух долази да служи – да испуни, покрије, обуче, огради, подржи, помогне, окрепи, посредује и да употпуни што недостаје. Таква слава се видела у Стефану (Дела 6,5-8; 7,55.60). Што је ноћ тамнија, звезде су блиставије (2. Кор 12,9-10).

- V. Опасности у страдању. (1. Пт 4,14-16)
 - А. Постоји разлика у страдању за Христа и страдању због сопствене кривице или лудости.
 - Б. Стид. (Јев 2,11)
 - Ц. Огорчење уместо радости и захвалности. (2. Мојс 15,23-24; 16,2; 1. Сол 5,16-18)

- VI. Прочишћење кроз страдање. (1. Пт 1,7; 4,12)
- А. Страдање може да послужи да очисти, прочисти и спали “шљаку”.
 - Б. Страдање не може само по себи ни да очисти ни да оплемени. То може да учини само Божија милост, али страдање може да нас натера да увидимо своју потребу.
 - 1. Страдање може да нам помогне да схватимо да ништа не можемо да учинимо у сопственој снази.
 - 2. Захваљујући страдању постајемо осетљиви на грех.
 - Ц. Кроз страдање учимо да у потпуности зависимо од Господа. (2. Кор 12,9-10)
 - Д. Како ћемо да одговоримо? – Тако што ћемо да поверимо своју душу Богу. (1. Пт 4,19; Дела 7,59; Лк 23,46)

Улога сїрадања у живоїшїу верника

Страдање је заједничко свим људима (Јов 5,6-7). Такође је нормално да и хришћани страдају (2. Тим 3,12; Дела 14,22; 1. Пт 2,21).

Постоје нивои прогона: притисак, понижење, дискриминација, претње, губитак материјалних добара или физичко насиље.

- I. Уобичајене заблуде.
- А. Страдање је казна због неке погрешке или греха. (1. Пт 4,19; 3,14; 4,16)
 - Б. Веровање да хришћанин никад не би требало да буде тужан. (1. Пт 1,6)
 - Ц. Веровање да само хришћани страдају. (1. Мојс 3,16-19)
 - Д. Нездрава опчињеност страдањем.
 - Е. Неразуман страх од страдања.

- II. Шта Библија учи о страдању.
- A. Хришћани треба да очекују страдање. (Јн 15,18-21; 17,14; 1. Јн 3,13)
 - Б. Страдање може да буде Божија воља за нас. (1. Пт 4,16; 2,21)
 - Ц. Страдање у животу Божијега детета има своју сврху. (1. Пт 1,6-7; 2. Кор 12,7-10)
 - Д. Треба да страдамо ради праведности. (Мт 5,10; 1. Пт 4,15)
 - Е. Бог благосиља страдање због правде. (Мт 5,10-12; Лк 6,22-23)
 - Ф. Страдање нас подстиче да гледамо у небо. (Рим 8,16-18; Кол 3,1-3)
 - Г. Не треба да се стидимо због страдања нити треба да нам буде непријатно. (1. Пт 4,16; Јев 13,12-13)
 - Х. Морамо да следимо Христов пример. (1. Пт 2,19-25)
 - И. Кад страдамо, морамо да поступамо према примеру који нам је оставио Господ. (Мт 5,38-48; Рим 12,14.17-21; 1. Пт 2,21-23)
 - Ј. Победа нам је осигурана. (Јн 16,33)
- III. Припрема за страдање.
- A. Прихватити страдање као нешто нормално. (1. Пт 4,12; Фил 1,29)
 - Б. Познавати учење Божије речи. (Фил 3,10; Рим 6,3-5; Јн 8,31-32)
 - Ц. Пребивати у Христу. (Јн 15,4)
 - Д. Свакодневно потчињавање Светом Духу. (Еф 5,18; 4,30)
 - Е. Наћи починак у Божијој вољи. (Еф 5,17; Јев 4,1.9-11)
 - Ф. Поучавање браће у време њиховог или твог страдања. (Кол 3,16-17; Еф 5,19-21)

Начини на које црква може да буде најаднућа

I. Жариште прогона. (Јн 15,18-21; Кол 1,24-27) Напад је увек био, и увек ће бити, усмерен против нашег Господа.

II. Терминологија победника.

A. Охрабрујуће речи победнику: Отк 2,7.11.17.26;
3,5.12.21.

B. Тајна победе (Отк 12,11):

1. “крвљу Јагњетовом...” (Отк 12,11а) (Док проучаваш Свето писмо обрати пажњу на значај крви).

а. Мир с Богом

б. Мир са сопственом савешћу.

ц. Сила у животу.

д. С овим оружјем се губи:

1) Либерална теологија – нема крви.

2) Теологија ослобођења – нема крста.

3) Проповедање без терета на срцу – нема силе.

2. “...и речју сведочанства свог” (Отк 12,11б)

а. Сотона покушава да нам украде победу чинећи све што може да не отворимо уста или да изгубимо своје сведочанство и веродостојност.

б. Постоји и “унутрашњи непријатељ”.

1) Поделе унутар заједнице.

2) Страх.

3) Неповерење.

4) Недостатак љубави.

5) Скретање на споредна питања уместо усредсређености на људе и душе.

ц. Недостатак бриге породице.

д. Планови и пројекти који нису у складу с Божијом вољом.

- е. Све што наш живот може да избаци из равнотеже.
- 3. “...и не марише за живот свој до саме смрти.” (Отк 12,11ц)
 - а. Реч “компромис” не постоји у хришћанском речнику.
 - б. Примери хришћана који су страдали.
 - ц. Ово се не односи само на телесну смрт. Можда ће бити неопходно да умремо амбицији, положају и правима.

III. Општи знакови. Прогон нема само један, детаљно и тачно описан облик у свакој земљи, ма ко у тој земљи био на власти: комунисти, верске вође или неки други тоталитарни режим. Међутим, постоје неки општи знакови који упозоравају да прогон почиње.

A. Ограничења у евангелизацији.

1. Хришћанима није допуштено да путују или да бирају запослење.
2. Сви хришћански програми уклоњени су с радија и телевизије.
3. Забрањени су сви верски састанци изван црквене зграде.
4. За богослужења мора да се набави дозвола. Нема састанака осим у то одређено време.
5. На свим службама присутне су уходе, људи које је убацила власт.

Б. Забрањен је увоз Библија и хришћанске литературе.

1. Такав штампани материјал сматра се небитним.
2. Било је ситуација у којима је Библија била сврстана у исту категорију с порнографијом.

Ц. Страни мисионари су истерани из земље.

1. Тако што се законом свештеништво ограничава само на држављане те земље.
2. Странцима се законом забрањује рад у земљи. У другим случајевима могу да дођу као туристи

с ограниченим боравком или да путују само на тачно одређена места.

3. Директним претњама и насиљем над странцима.

Д. Хришћанским вођама се прети и тешко су дискриминисани.

1. Пошта се прегледа а пасторима се ограничавају теме о којима могу да проповедају.

а. Уколико се с проповедаонице чује само нека реч везана за политику, црквама се одузима статус оних који су ослобођени од плаћања пореза.

б. Власти држе пасторе под контролом претњама да ће им одузети децу.

2. Пасторима није допуштено да сво своје време посвете служби.

а. “Они морају да постану корисни чланови друштва.” То значи да треба да нађу још неки посао.

б. Често им додељују радно место које им одузима сву снагу и време.

3. Пасторима није допуштено да посећују чланове цркве нити да деле еванђеоску литературу.

4. Цркве не смеју да имају писаће машине, компјутере, или опрему за штампање.

5. Власти манипулишу пасторима тактиком застрашивања.

а. Позивају их на испитивање.

б. Понекад морају да похађају курсеве политичке наставе које организују власти.

ц. Дају им посебно “примамљиве” понуде као средство присиле или мамљења.

1) То могу да буду неке посебне повластице.

2) Овакве понуде могу да дођу у облику допуштења њиховој деци да се упишу на факултет или да се определе за

- неки други позив, осим оних на које су хришћани иначе ограничени.
- д. Могу бити шиканирани ненајављеним претресима куће.
 - е. На богослужења могу да упадну државни службеници.
6. Пастори могу бити послати на рад у забачена места и удаљене крајеве земље.
- а. Циљ је да буду одвојени од чланова цркве и других хришћана.
 - б. Често им дају врло понижавајуће послове.
7. Паторе хапсе и “преваспитавају”.
- а. Притом могу да примењују силу.
 - б. Могу јавно да их осрамоте.
 - ц. Против њих се дају лажне оптужбе и неистинита сведочанства.
- Е. Цркве морају да се упишу у регистар веских заједница.
- 1. Све црквене вође морају да имају одобрење државе.
 - 2. Све проповеди морају да се запишу да би их овлашћена лица или одељења прегледали пре него што их проповедник изнесе пред народ.
 - 3. Пастори морају да потпишу изјаву пре него што им буде допуштено да проповедају. (На пример: “Нећу покушати да евангелизирам неспасене.”)
- Ф. Деноминације су присиљене на уједињење.
- 1. Број деноминација је ограничен.
 - 2. Све се налазе под контролом националног екуменског већа.
 - 3. У целини се ствара национална црква.
- Г. Хришћанима су ограничене образовне и стручне могућности.
- 1. Упис на универзитет допуштен је само члановима одређене групе младих.
 - 2. Хришћани не могу да буду лекари, адвокати, професори или социјални радници.

3. Хришћани немају право избора струке или запослења.
- X. Забрањено је верско васпитање свих особа млађих од 18 година.
 1. Школовање код куће није допуштено.
 2. Млади хришћани су присиљени да похађају часове “специјалног васпитања”, где их уче атеизму, еволуцији, сексуалном васпитању и “алтернативном начину живота”.
 3. Родитељима који прекрше овај закон деца могу да буду одузета.
- И. Хришћанима је забрањено да помажу једни другима. Кад један члан породице буде ухапшен, цела породица губи одређена “права” или “повластице”.
 1. Ово може да се односи на право на здравствену негу, становање или храну.
 2. Породица се изолује тако што јој се не допушта дружење с другим верницима или чак с другим члановима шире породице.
- Ј. Цркве се затварају.
 1. Црквена зграде се претварају у просторе за другачију намену.
 2. Хришћанима се “додељује” пресељење у удаљене крајеве или чак на друго подручје како би их изоловали.
 3. Хришћанима се забрањује контактирање с другим верницима.
- IV. Многи хришћани чврсто верују да се њима то никад неће догодити.
 - A. Из неког разлога верују да су поштеђени.
 - Б. Мада постоје различита тумачења узнесења цркве (пред, за време или после велике невоље), то не може да се избегне. Немамо права да верујемо да ће нас Бог поштедети прогона.

V. Лекција за данашње вернике:

А. Моли се као никад пре за наш народ и његове вође.

(1. Тим 2,1-4; Рим 13,1-7)

Б. Одлучи да ћеш бити победник за Христа. (Отк 12,11)

Могући облици њрогона (1. Пџ 2,19-24)

Страдање је део живота сваког истинитог верника. Постоје најмање 33 начина, описана у Библији, на која верник може да страда.

1. Због праведности. (Мт 5,10; 1. Пт 3,14)
2. Због оговарања (клевета). (Пс 31,13; Јов 19,18; Лк 6,22)
3. Срамоћење. Отворено довођење у неприлику, јавно излагање руглу, губитак части или наношење срамоте. Пример за то је начин на који је наш Господ био оптужен јер је зачет изван брака, као и начин на који је његова голотиња била изложена на крсту. (Јев 13,13; 11,26)
4. Лажне оптужбе. (Пс 35,11; 27,12; Мт 5,11; Лк 23,2.5.10; Мк 14,55-60; Дела 6,13; 16,19-23; 26,2.7)
5. Хватање у замку преко преваре, клопке, лукавства, тражења повода за оптужбу. (Дн 6,4-5; Лк 11,54; Мт 10,16-18)
6. Урота. (2. Сам 15,12; 1. Мојс 37,18; 2. Кор 11,32; Дела 9,23)
7. Подсмех. (Пс 42,3; Јов 12,4; Мт 27,29.31.41; Дела 2,13; 17,18.32; Јев 11,36)
8. Издаја. (Мт 24,10; Лк 21,16; Пс 41,9)
9. Презир. (1. Кор 1,28; 4,10ц)
10. Мржња породице. (Мт 10,21.34-36; Мих 7,6; Лк 21,16)
11. Мржња људи. (Лк 21,17; Мт 10,22; Јов 19,19)
12. Клевета. (Пс 31,13; Јов 19,19; 1. Пт 2,12; 1. Кор 4,13)
13. Страх и неповерење другова. (Дела 9,26)

14. Подложност посебним патњама. (1. Кор 4,9-14;
2. Кор 11,23-28)
15. Хапшења. (Лк 21,12; Дела 4,3; 5,18; 12,4; 16,24;
2. Кор 6,5; 11,23ц; Јев 11,36б)
16. Шибане. (Дела 5,40; 16,23; 2. Кор 6,5; 11,24; Мт 10,17)
17. Оспоравање, противљење. (Дела 13,45)
18. Подстицање против верника. (Дела 6,12; 13,50; 14,2.19;
19,23.25-26.29; 21,27)
19. Предавање властима, одвођење на суд. (Дела 18,12;
Мт 10,17-18)
20. Претње. (Дела 4,18.21; 5,40)
21. Каменовање. (Дела 7,58-59; 14,19; 2. Кор 11,25;
Јев 11,37)
22. Невоље. (2. Тим 3;11; Пс 34,19)
23. Изопштења. (Дела 13,50; Јн 16,2а)
24. Исцрпљеност, крајњи умор. (2. Кор 11,27)
25. Глад и жеђ. (2. Кор 11,27; 1. Кор 4,11)
26. Призор свима за гледање. (1. Кор 4,9; Дела 9,16; 20,23;
21,11; Јев 10,33а)
27. Телесне потребе. (1. Кор 4,11; 2. Кор 6,4; Фил 4,12;
Јев 11,37)
28. Мучеништво. (Лк 21,16; Дела 7,59; 12,2; Јн 16,2)
29. Злопаћење, тегобе. (2. Тим 1,8; 4,5; Мт 24,9; Пс 34,19;
2. Кор 4,17; 6,4; Јев 10,32-33; 11,25.37; Кол 1,24;
1. Сол 1,6; 3,7; Јак 5,10)
30. Сиромаштво. (2. Кор 6,10; Фил 4,12)
31. Губитак имовине и материјалних добара. (Јев 10,34б)

Мере неопходне за одолевање њрогону

- I. Одабери и поучавај духовне вође у складу с Новим заветом. (Дела 14,21-22; Тит 1,5)
 - A. Вође се не охولة због свог положаја. (1. Тим 3,6;
1. Пт 5,3)

- Б. Вође су искрене слуге. (1. Пт 5,2; Јн 13,14-17)
 - Ц. Вође се поистовећују с народом.
 - Д. Вође су часни и поштени људи које као такве не признају само хришћани већ и сви други.
 - Е. Вође краси посебна храброст и одважност, што им омогућава да остану верни.
- II. Вредно ради с ученицима. (2. Тим 2,2)
- А. Одабери ограничен број људи које ћеш учити. (Лк 6,12-13)
 - Б. Проводи време са својим ученицима. (Мк 3,14)
 - Ц. Учи их примером. (1. Кор 4,15-16; Фил 4,9; Јн 13,14-17)
 - Д. Дај им једноставна, јасна упутства. (Дела 20,26-27)
 - Е. Проверавај како су извршили задатке.
 - Ф. Учи их одговорности и изградњи карактера. (1. Тим 4,12-16)
 - Г. Сваки дан се поименице моли за њих. (Еф 1,16; Фил 1,3-6; Кол 1,3)
- III. Наше породице морају да буду заштићене.
- А. Побрини се да се сваки члан породице спасе, да Христос буде свима Господ. (Кол 1,9-13; 2. Кор 13,5; Рим 8,1-14)
 - Б. Свако своје дете припреми на олујне облаке који ће се сигурно надвити над њим. (5. Мојс 6,4-9.20-25; 11,18-21; 30,2; Приче 6,20-24; Исус Навин 24,14-15)
 - Ц. Скупљај библијске текстове и хришћански материјал који ће увек бити доступан породици.
 - Д. Не заборављај да делиш с мање срећнима и да им помогнеш (Рим 12,9-18; 13,8; 15,1; 1. Кор 16,1; Дела 20,35; Гал 6,2)
- IV. Тражи алтернативне начине и методе сведочења. (Мт 16,18)

- А. Укључи младе у рад. Нека буду активни.
- Б. Сећај се оних који страдају, распитај се о њима и посети их. (Јев 13,3)
- Ц. Покажи искрену љубав бринући се за све људе, посебно у време потребе; на пример, храна, нега, утеха у време болести, помоћ при посебним потребама, смртни случајеви. (Мт 25,35-40; 5,43-45; Јак 1,27; 2. Тим 1,16-18; Рим 12,20)
- Д. Чувај се огорчености. (Рим 12,14.17.19.21; Мт 5,38-48)
- Е. Не враћај зло за зло. (Мт 5,44; Лк 23,34; Дела 7,60; 1. Кор 4,11-13; 1. Пт 2,23)
- Ф. Моли се за своје непријатеље. (Мт 5,44)

“Доћи ће ноћ кад нико не може радиџи.”
(Јн 9,4)

Без обзира на све тврдње, у свету још увек постоји преко 40 народа који су “затворени” за проповедање Јеванђеља. Друге земље се налазе у огромној опасности од губитка верских слобода. Шта ће бити с душама у тим земљама? Јеремија 8,20 њихов је вапај. Зато и ми морамо да радимо док је још дан (Јн 9,4).

I. Размислимо о Христовим речима.

- А. Шта значи реч “ноћ”? Тамо где нема Христа влада ноћ (тама, нема светла).
 1. Када се људи противе Јеванђељу и Христу, то је “ноћ” (Мк 5,17)
 2. Кад вера почне да гори нездравим страстима, гневом и насртајима на Бога, то је “ноћ”. Христа су распели врло побожни Јевреји. (Мт 27,20-25)
 3. Када верник допусти у свом животу грех који не признаје и не оставља, то је “ноћ” (1. Јн 1,5-6)
 4. Кад се Христос врати по свој народ, за многе ће наступити “вечна ноћ”. (Мт 24,30-31)

Б. Шта значи реч “радити”?

1. Послушност Божијој вољи значи вршити његова дела (Јн 9,4)
2. Кад допустимо Христу да делује у нама и кроз нас, и то је вршење његових дела. (Мт 5,15-16)

II. Како долази ноћ кад нико не може да ради?

- А. Силе таме делују како би своју таму унеле у свет, посебно на одређена подручја. (Еф 5,11; 6,12)
Њихове методе су световни хуманизам, *new age*, величање политичке моћи, лажни култови, неморал, изопаченост и разврат.
- Б. Сотона сеје семе таме у срца људи, у цркве и у друштво. (Мт 13,24-28)

III. Зашто долази ноћ кад нико не може да ради?

- А. По закону природе после дана долази ноћ.
- Б. Живимо на широком пољу безбожности и порочности, а Библија открива да ће зло напредовати и да ће бити све горе. (2. Тим 3,13)
- Ц. Слабо светло, какви су млаки хришћани, не може да обасја овај свет. (Мт 6,22-23; 5,13-15; Отк 3,15-16)
- Д. У време духовног мрака, грех се не види као грех, нити се заблуда види као заблуда (време када се апсолутна истина негира а етичке норме су сведене на личне ставове и питање околности – све је допуштено, према ситуацији). (2. Тим 3,1-9; 4,3-4)

IV. Шта ми морамо да учинимо?

- А. Да радимо док је дан.
 1. Морамо да уђемо, била врата отворена или затворена. (Морамо да однесемо Јеванђеље највећем могућем броју људи, најделотворнијим могућим средствима, за најкраће могуће време.)

2. Да научимо да препознамо поља спремна за жетву у свету. (Божији Дух припрема срца људи на одређеним подручјима у одређено време.)
 3. Морамо да сазнамо која су то “отворена и толерантна” подручја, а онда да одређене околности искористимо за евангелизацију; на пример, Павле је прво ишао у синагоге у сваком граду и код верника изграђивао већ постојеће схватање Бога и Писма. (Дела 13,5.14-15; 17,1-3; 18,2.4; 19,8)
 4. Да надмашимо култове и разне “изме”, претварајући их у нова мисијска подручја.
- Б. Немој да мењаш чисто Јеванђеље за културолошку или друштвено прихватљиву религију или просто за црквену зграду.
- Ц. Време је за деловање! (Афричка пословица: “Трчи док је сунце још високо.”)
1. Предајмо се посту и молитви, искрено тражећи Господа. (Ис 55,6-7; Пс 32,6-7)
 2. Морамо да се посвећујемо и одрекнемо сваког греха за који знамо. (Ис 1,16-17; Јр 4,14; Рим 12,9; Јн 17,17)
 3. Треба да живимо по Духу и да придобијемо душе за Христа. (Рим 13,13; Гал 5,25; Еф 4,1; 5,15-16; Кол 1,10; Фил 2,14-16)

Преокрећане искушења у њобеди (Јак 1,2-12)

Популарне проповеди и науке уче да се хришћански живот живи лако, без проблема.

Али ако гледамо на то библијски, открићемо да је Бог творац “необичних догађаја” (1. Пт 4,12-13 – ССП). Кроз те догађаје Бог чини да све придонеси добру (Рим 8,28). Благослови могу да буду увијени у крпе проклетства. Жалост је маска коју носи права радост. Кроз искушења, невоље и страдања Бог

намерава да оствари нешто у нашем животу што на другачији начин није било могуће. Бог никада не троши улудо време и искуства – само кад би ми одговорили исправно. Бог је врховни владар. Он тако хоће – зато хришћанин мора да гледа на искушења и страдање као на нешто природно и сасвим нормално, осим кад страда због греха и казне.

Разлика између среће и несреће није у одсуству невоља и проблема, већ у твом односу према њима.

Две могуће реакције на искушења

1. Божији начин – све што се догађа води на добро.
2. Световни начин – реакција тела, путености, која води у озлојеђеност, горчину и прерану смрт.

Схвати да околности у којима се налазиш нису само случајност: Бог има сву власт.

1. Све што се дешава потиче од Бога.
2. Све је добро.

Бог хоће да:

1. се искушења преокрену у победе.
2. жртве постану победници.
3. крстови постану круне.
4. страдање постане слава.
5. борба постане средство победе.

Јаковљева 1,2 – “Сматрајте...” (ССП)

1,3 – “знајући...”

1,4.9 – “нека...”

1,5-6 – “...замоли, тражи...”

Четири суштински важна става за победу над искушењима

1. Радост (ст. 2)
2. Схватање сврхе (ст. 3)

- 3. Потчињеност воље (ст. 4)
- 4. Срце које хоће да верује (ст. 6-8)

- I. “Сматрајте чистом радошћу”: Став који одражава радост (Јак 1,2 – ССП)
 - А. Изгледи одређују исход. Став ће одредити деловање.
 - Б. Искушења треба очекивати. (ст. 2; 1. Пт 4,12)
 - Ц. “...кад год се суочите с разним искушењима” (Јак 1,2б – ССП). Разна и шарена. (Пример: погледај задњу страну гоблена; видиш само уплетене нити, чворове, разбацане боје, грубу површину – ништа што би те одушевило, само збрка. Сада погледај предњу страну; видиш модел, облик, лепоту и намеру.) Тако и Бог уређује и спаја искуства и догађаје у нешем животу како би се наша вера прокушала и расла.
 - Д. Вредност одређује цену.
 - 1. Код онога ко цени удобност више него карактер, искушење неће моћи да оствари Божију намеру.
 - 2. Ко цени материјално и телесно више него духовно, биће јадан и бедан током искушења.
 - 3. Ако неко цени садашњост више него будућност, искушење ће код њега пре изазвати огорчење него побољшање.
- II. “Знајући да провера ваше вере развија истрајност”: Схватање сврхе. (Јак 1,3 – ССП)
 - А. Вера се увек искушава. Ако се не искушава, то би могао да буде знак да никад није ни било праве вере која спасава.
 - Б. Бог је кушао Авраама како би га благословио и оснажио његову веру.
 - 1. Бог куша да би извукао најбоље.
 - 2. Сотона куша и маме да би извукао најгоре.
 - Ц. Искушења делује у нашу корист, а не на штету. (Рим 8,28)

- Д. Правилно искоришћена искушења помажу нам да сазримо. (Рим 5,3-4)
1. Циљ, стрпљење, издржљивост, припрема, истрајност, оспособљење (устати, кренути, наставити, ићи даље, завршити трку).
 2. Стрпљење није пасивно, фаталистичко прихватање околности, већ храбра истрајност упркос страдању и тешкоћама.
 3. Нестрпљење и невера увек иду заједно. (Јев 6,12; 10,36; Ис 28,16)

III. “Нека...”: Потчињеност воље. (Јак 1,4) Бог не може да делује у нама без нашег пристанка. Ако се суочимо с искушењима, а да претходно нисмо Богу потчинили своју вољу, понашаћемо се као размажена, безобразна, себична, самољубива, незрела деца.

- IV. “...нека замоли... нека тражи...”: Срце које хоће да верује. (Јак 1,5-6 – ССП)
- А. За шта би требало да се молимо? – За мудрост. (А зашто не за милост или снагу?)
 - Б. Знање је само познавање информација. Мудрост је знање примењено у пракси.
 - Ц. Потребна нам је мудрост како не бисмо улудо потрошили прилике које нам Бог даје за наше добро, за наш раст и на његову славу.
 - Д. Бог допушта невоље како би нас изградио. Сотона их користи како би нас срушио.

***Борба њрошив сумње и бриге (Фил 4,7;
Гал 3,23; 1. Пш 1,5)***

1. Нека Божији мир као извор преплави твоје срце и живот. (Фил 4,7)

2. Одбаци сваку сумњу и бригу. (Фил 4,6; Јак 4,7)
3. Чувај своје мисли; размишљај о ономе што је чисто и исправно. (Фил 4,8)
4. Свој ум и поглед усмери на Господа и оно што је његово. (Ис 26,3; Кол 3,1-3; Мт 6,33)
5. Користи натприродно оружје у натприродном рату. (2. Кор 10,4-6)
6. Обуци се у Божију опрему. (Еф 6,10-18)
7. Живи по вери. (Мт 6,25-34; 7,7-11; 17,20; 21,22; Мк 11,22-24)
8. Живи у Духу. (Гал 5,16-26; Рим 6,14-23; 8,1-13)
9. Поуздај се само у Бога. (Јев 3,6.12-14; 6,11-12; 10,19-23.35-39)
10. Сву своју бригу баци на Господа. (1. Пт 5,7)

Награда за хришћанско сїрадање (1. Пї 4,13)

1. Слава на небесима. (2. Кор 4,17-18; 1. Пт 5,1.10-11)
2. Вечна утеха. (2. Кор 1,7; Рим 8,17)
3. Показан Исусов живот. (2. Кор 4,11)
4. Живот дарован другима. (2. Кор 4,12)
5. Показана Божија милост. (2. Кор 4,15)
6. Јемство да ће Бог судити праведно. (2. Сол 1,4-5)
7. Владаћемо с Исусом. (2. Тим 2,12а)
8. На нама почива Дух славе. (1. Пт 4,14)
9. Богу се даје слава. (1. Пт 4,16)
10. Разлог за радост. (1. Пт 4,13-14)

Хрисїов йример (1. Пї 2,21-24; 3,14-17)

1. Страдање. (1. Пт 2,21; Мт 16,24; 1. Јн 2,6)
2. Безгрешност. (1. Пт 2,22; Ис 53,9)

3. Безазленост (1. Пт 2,22); Превара.
4. Воли и кад му се ругају. (1. Пт 2,23; Ис 53,7; Рим 5,3; 12,14; Мт 5,44-48; Јак 1,2-4)
5. Стрпљење. (1. Пт 2,23; Рим 12,12; Лк 21,19)
6. Препуштање Богу. (1. Пт 2,23; 4,19; Лк 23,46).
7. Праведност (1. Пт 2,24); Непристрасност.

Поуке о припреми за прогон: Савети и библијске опомене радницима

Ефесцима 6,5-8; Кол 3,22-25

1. У свему слушај свог господара. (Еф 6,5; Кол 3,22)
2. Буди одговоран – ради са страхом и трепетом. (Еф 6,5; Кол 3,22) Увек бојећи се Бога. (Не бирај шта ти се свиђа а шта ти се не свиђа; не ради тако да прихваташ оно што ти је пријатно а одбацујеш непријатно.)
3. Не ради да би те видели. (Еф 6,6а; Кол 3,22ц)
4. Врши Божију вољу. (Еф 6,6ц; Кол 3,22ц)
5. Ради од свег срца. (Еф 6,6д; Кол 3,22д) Свесрдно.
6. Ради у доброј вољи – радо и радосно. (Еф 6,7)
7. Ако твој рад и не признају људи, запамти да ће га признати Господ. (Еф 6,8; Кол 3,24-25) Он ће те наградити. (Гал 6,7-9)

Тити 2,9-10

1. Буди покоран господару. (Тит 2,9а) Угађај му у свему. (Тит 2,9б)
2. Не одговарај му. (Тит 2,9ц) Не противречи; не приказуј другу особу у лошем светлу.

3. Не поткрадај га. (Тит 2,10) Не кради имовину и не врши проневере; не кради време ни квалитет. (Лк 16,10) Буди тачан. Буди веран у свему, великом и малом. (Лк 16,10)

1. Пејрова 2,18-20

1. Буди покоран. (1. Пт 2,18а) Потчини се, нека се на тебе може рачунати, буди одговоран, нека господар на тебе може да се ослони, буди везан за њега, нека има власт над тобом.
2. Ради са страхопоштовањем. (1. Пт 2,18б) Поштуј све друге око себе признавајући њихов положај.
3. Страдај на правди. (1. Пт 2,19-20) Стрпљиво подноси; страдај чинећи добро а не због кривице.
4. Следи Христов пример. (1. Пт 2,21-23) Позвани смо да идемо његовим стопама.

Духовна ѝррода наше борбе (Еф 6,12; 2. Кор 10,3-4)

Победа нам је већ дата по Христу (Рим 8,32.37; 1. Кор 15,57). Истина је да широм света бесне ратови, видљиви су порази, планови су осујећени, врата затворена, гледамо духовни пад и смрт. Зато у наставку наводимо неколико принципа који могу да нас охрабре:

- I. Бог је и даље врховни владар. (Ис 40,15; Дн 2,20-22; 4,35; Јов 12,14-23; Пс 75,6-7; 76,10; Јр 27,5-7; Приче 1,24-31; Јев 13,8)
- II. Бог испуњава сва своја обећања. (2. Кор 1,20; 2 Пт 1,4)
А у Библији их има преко седам хиљада – по једно за сваку потребу верника. (Исус Навин 21,45; 23,14;

1. Цар 8,56; Јев 6,13-18; Дела 7,5; 2 Пт 3,9. Сродна обећања: Јев 2,3; Ис 30,18; Пс 34,8; Приче 16,20; Јр 17,7-8)

III. Победа је зајемчена због Господње изобилне милости. Са сваком заповеди, Господ даје и изобилну милост за њено извршење. (2. Кор 9,8; 12,9; Еф 3,20) Својој послушној цркви Господ је обећао:

- А. Своју силу – власт (Мт 28,18)
- Б. Своју присутност (Мт 28,20)
- Ц. Своје провиђење (Фил 4,13-19)

IV. Победа се заснива и на Господњем доласку. (2. Сол 2,8) У слави са својим народом. (Отк 1,5-8; 19,11-16; Фил 2,9-11; Еф 1,19-22; Ис 11,3-5; Јов 4,3-9; Пс 91,14-16)

То се овде неће догоди̑и

1. Како су људи реаговали на Нојеву поруку? (Мт 24,37-39)
2. Шта је Петар рекао када му је Исус открио да ће убрзо пострадаати и умрети? (Мт 16,21-22)
3. Како је Исус реаговао на то? (Мт 16,23)
4. Шта је другом приликом Исус рекао о свом предстојећем страдању? (Мт 26,31)
5. Како је Петар реаговао? (Мт 26,33-35)
6. Шта се догодило кад су се све Исусове речи обистиниле? (Мт 26,69-75)
7. Зашто је Петар порекао своју веру?
8. Да ли је ова ситуација била јединствена у Петровом случају?
9. Можеш ли да наведеш друге примере када су људи били суочени са истим избором?
Из Библије:
Из примера у нашем свету:

10. Шта 1. Солуњанима 5,3 каже о људима који верују да ништа не може да поремети њихову сигурност?
11. Петар је ово морао да научи кроз сопствено искуство. Чему нас учи његов пример? (Мт 14,29-31)
12. Будући да је допустио да га воде околности, Лот је направио погрешан избор.
 - А. Шта је изабрао? (1. Мојс 13,10-11)
 - Б. Које су последице тог избора? (1. Мојс 19,15-26)
 - Ц. Зашто Лот није размишљао о предстојећем уништењу Содоме и Гоморе?
 - Д. Како су реаговали његови зетови? (1. Мојс 19,14)
13. Шта се неочекивано догодило богаташу из Исусове приче? (Лк 12,16-21)
14. Шта Господ каже да морамо да радимо у време невоље и прогона? (Лк 21,8-28)

Библијски њринцији ѡрона

1. Шта је према Јеванђељу по Јовану 15,18-21 разлог за прогон хришћана?
2. Како су Павле и Варнава утврђивали ученике? (Дела 14,22)
3. Против кога је заправо прогон био усмерен? (Дела 9,4-5)
4. Према 2. Тимотеју 3,12, да ли је прогон немогућ, вероватан или неизбежан?
5. Наведи неке разлоге зашто тако много хришћана напушта Христа. (Мт 13,20-21)
6. Шта Христос очекује од нас? (Мт 16,24) (Три ствари.)
7. Шта Господ обећава онима који су спремни да страдају? (Мт 5,10-12) (Три ствари.)
8. Божијим обећањима готово увек претходи одређен услов. Пример: Откривење 3,20.
 Шта је услов?
 Шта је обећање?
9. Наведи најмање три слична одломка.

10. Који је услов претходио обећању које је Бог дао Израелу у Поновљеном закону 11,22?
11. Када можемо да се поуздамо у Божије обећање:
 - А. мира (Ис 26,3)
 - Б. политичке стабилности (1. Тим 2,1-3)
12. Какав треба да буде наш став према онима који нас прогоне?
 - А. Мт 5,44
 - Б. Лк 23,34
13. Каква је била Петрова и Јованова реакција када су их тукли због вере? (Дела 5,41)
14. Како су се ученици молили кад су били прогоњени? Какав је био контекст те молитве? (Дела 4,23-30)
15. Какве се врсте страдања спомињу у Посланици Римљанима 8,35-39?
16. Шта Библија, у истој посланици, каже о победи? (Рим 8,31-39)
17. Наведи најмање три стиха који указују да ће сви хришћани бити прогоњени.
18. Мада ће раздор и прогон расти, победа је зајемчена. Зашто? Имаш ли неки стих којим то можеш да докажеш?
19. Шта сваки хришћанин мора да учини да би одолео? (Еф 6,10-18)
20. Који део Божије опреме највише недостаје у нашем животу; нама лично?
21. Желиш ли нешто да промениш? Наведи тачно шта.
22. У Откривењу 12,11 спомињу се три начина за победу над сотоном. Наброј их.